

PEDAGÓGUSOK LAPJA

55. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE
1999. MÁRCIUS 10.

BEFEJEZŐDÖTT A PSZ XVI. KONGRESSZUSA

A Pedagógusok Szakszervezete XVI. kongresszusának harmadik, programalkotó szakaszára 1999. február 27-én (szombaton) került sor Budapesten. (A korábbi szakaszok: 1998. október 2. - alapszabályvita; 1998. november 20-21. - beszámoló és választás.)

A küldöttek mellett részt vett a kongresszuson *Elie Jouen*, az Oktatási Internacionálé főtitkár-helyettese, valamint a testvérszervezetek képviselőiben Dániából *Grete Roth*, Finnországból *Marjetta Melto*, Lengyelországból *Slavomir Broniaz*, Szlovákiából *Kamil Vajnovski* és *Frantisek Lesanszki*. Az Oktatási Minisztériumot *dr. Stark Antal* helyettes államtitkár, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumát *dr. Szabó Endre* elnök képviselte.

A kongresszus eseményeiről és dokumentumairól lapunk 3. oldalán részletes tájékoztatást adunk. Címlapunkon *Borbáth Gábor* főtitkárnak, a PSZ-program előterjesztőjének és *Szlankó Erzsébetnek* (Jász-Nagykun-Szolnok megye), a kongresszus záró szakaszát levezető elnöknek szavait idézzük.

Borbáth Gábor: "Azt hiszem, a mai vita mindenkit meggyőzött arról, hogy a Pedagógusok Szakszervezetének kongresszusa a program tekintetében abszolút egységesen gondolkodik. A következőt mondta számomra ez a mai délelőtt: nagyon világos céljaink vannak, és elérésük érdekében együttesen kell cselekedni. Ez az üzenet. Ebbe a feladatba beletartozik a szélesebb körű, azaz együttes cselekvés a Szakszervezetek Együttműködési Fórumába tömörült többi szakszervezettel is. Az a felelős helyzet ugyanis, amiről *Szabó Endre* itt az imént beszélt, hogy - a KT-választás megtörténte után - a teljes közsféra egészéhez mérten is ötszörös támogatottsággal ül a SZEFE a tárgyalóasztalnál, egyúttal a bentlétőknek kötelességévé teszi: ne csak az elért eredményben legyenek közösek, hanem a követelésekben is együtt meneteljenek."

Szlankó Erzsébet: "Mindenekelőtt megköszönöm *Szabó Endre* elnök úrnak, hogy mindvégig velünk volt. Én nagyon bízom abban, hogy ez a nap kölcsönösen előnyünkre vált. A kongresszus nevében kívánom, hogy abban az időszakban, ami most közeleg, a SZEFE-nek legyen fogyhatatlan ereje és kitartása a küzdelemben. Ugyancsak megköszönöm a kongresszus munkabizottságainak a tevékenységét, hiszen igen nehéz munkát végeztek. Egy háromfordulós, összesen 4 napos kongresszust fejezünk be. Nem néztem utána, de úgy vélem, hogy a Pedagógusok Szakszervezetének történetében ez volt a leghosszabb. És tegyük hozzá: eredményes volt. Mégpedig nem hosszúsága és időtartama miatt, hanem tartalmilag. Első menetben megalkottunk egy használható és demokratikus alapszabályt. Majd zökkenőmentesen megoldottuk a vezetőválasztást: új főtitkára van a Pedagógusok Szakszervezetének, új titkárai vannak, és - ezt megelőzően - megújítottuk a szakszervezeti tisztségeket minden szinten. Ismét értelmet adtunk ezzel legitimitásunknak. Azt hiszem, most, amikor - amint erre a SZEFE elnöke utalt - a kormány igyekszik megkérdőjelezni a szakszervezetek támogatottságát, ez a megerősítés sem ártott a Pedagógusok Szakszervezetének. Végül létrehoztunk egy új programot, mely kijelöli szervezetünk tevékenységi körét. Mindezek után az a feladatunk, szervezetünk bárhol dolgozó tisztségviselőinek, hogy választóink bizalmából álljunk helyt a legjobb tudásunk szerint. Végezzük a munkánkat, szolgáljuk a szervezetet, Magyarország legnagyobb szakszervezetét, ahogy ma ez elhangzott a kezdő percekben. Dolgozzunk vállvetve kollégáinkért, mert csak velük együtt tudunk eredményt elérni. És segítsük a magyar oktatás ügyét, mert ugyancsak rászorul."

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében a Pedagógusok Szakszervezete XVI. kongresszusát bezárom."

A TARTALOMBÓL:

- **PSZ-PROGRAM:
CÉLOK,
KÖVETELÉSEK**
- **TÜNTETÉS:
1999. MÁRCIUS 20.**
- **A KÖZOKTATÁSI
TÖRVÉNY
MÓDOSÍTÁSÁRÓL**
- **KERESETI
ARÁNYOK:
OKTATÁS-
NEMZETGAZDASÁG;
KÖZVÉLEMÉNY:
IGAZSÁGOS
JÖVEDELMEK**
- **AZ ORSZÁGGYŰLÉSI
BIZTOS AZ INTÉZ-
MÉNYEK ÖSSZEVO-
NÁSÁRÓL**
- **A KT-VÁLASZTÁSOK
VÉGEREDMÉNYE**
- **A SZAKSZERVEZETI
ÉLET ESEMÉNYEI**

A tisztségviselők figyelmébe!

A Pedagógusok Lapja a szakszervezeti tagság egészének rendszeres tájékoztatását szolgálja.

Ezért kérjük tisztségviselőinket, hogy az egyes számokat minél szélesebb körben tegyék hozzáférhetővé. Ez egyaránt érdeke mozgalmunknak és tagjainknak.

Kárpátalja köszöni...

A tavaly decemberi segélykiáltásunkra, mely a kárpátaljai árvízkárosult gyermekekért és pedagógusokért tört fel belőlünk, gyors részvétellel és őszinte segítőkészséggel válaszoltak országsszerte kollégáink: mintegy 600.000 forint gyűlt össze önkéntes pénzadományokból.

Az országos iroda az érdekelt tanügyi szervekhez fordult a pénzösszeg további sorsát illetően. Azt a választ kaptuk tőlük, hogy hamarosan - a károsultak pontos számbavétele alapján - értesítenek bennünket, hová, milyen formában küldjük el a segélyt.

Ismételten köszönjük az iskolai dolgozók áldozatkészségét annak tudatában, hogy sokan közülük ugyancsak nehéz anyagi helyzetben vannak, s így többszörösen megilleti őket az elismerés.

Nehéz időket éltünk meg az elmúlt hónapokban: folyók rendkívüli áradása, majd az országos hóhelyzet okozott félelmetes válságot, és most a belvízzel súlyosbított újabb árvíztaadás teszi próbára régiók lakosságának, köztük a gyermekeknek és pedagógusoknak az idegeit. De állni kell a harcot és továbbra is úgy kell segíteni, ahogy lehet és ahogy az élet megköveteli.

A tagozati programból

Az intézményvezetői tagozat március 9-én tartott ülésén a megjelenteket *Stark Antal* helyettes államtitkár tájékoztatta a közoktatás finanszírozásáról. Az összejáróvedelen részt vett a **gyermek- és ifjúságvédelmi tagozat** intézőbizottsága is.

A lapzártá után következő napokra is esik egy-egy konzultáció.

Az **óvodai tagozat** intézőbizottsága március 11-én Salgótarjánban tart kihelyezett ülést. Találkoznak a város és megye óvodáinak a képviselőivel, és beszélgetnek *dr. Selmeciné dr. Csordás Mária* jogtanácsossal, az országos iroda szakértőjével.

Az **ÁMK-tagozat** 19-én rendezi meg Csorváson regionális értekezletét, melyen Békés és Csongrád megye tagozati tisztségviselői vesznek részt. *Árok Antal*, a PSZ titkára és *Horváth Erzsébet* társadalombiztosítási szakértőnk konzultál velük.

A **felnőttoktatási tagozat** népesre tervezett küldöttgyűlése 23-án vitatja meg a tagozati munkát és a szakma időszzerű feladatait.

Március 30-án kerül sor az **országos nyugdíjasválasztmány** ülésére. Ezen a többi közt az országos nyugdíjasszervezetekkel folyó együttműködést vizsgálják *Mihalovits Ervinnel*, a Nyugdíjasok Országos Képviselőlete és az SZEK Nyugdíjasválasztmánya elnökével együtt.

Az érdekelt tagozatok különféle szintű üléseiken a közoktatási törvény készülő módosításáról is véleményét formálnak.

Veszprém megyében is megjelent

A pápai Jókai Mór Városi Könyvtár a Jókai Füzetek 25. köteteként Álomvaló címmel megjelentette *P. Tófeji Vali* nyugdíjas tanítónőnek a Megjárt utak emlékei című, országos iskolatörténeti pályázaton dicséretben részesült írását. A szép kiállítású, nagy sikert aratott könyvhöz *Szabó Géza*, a Veszprém Megyei Neveléstörténeti Társaság elnöke, megyei nyugdíjastagozatunk vezetője írt ajánló sorokat.

**OSZTÁLYKIRÁNDULÁSOK
SZENTENDRÉRE**

Játszóterrel, nagy társalgóval, melegkonyhával ellátott Duna-parti üdülőnkbe várjuk jelentkezésüket.

Kirándulások szervezhetők:

Visegrádra, Esztergomba, Dobogókőre, Budapestre, Szlovákiába.

Több osztály jelentkezése esetén árendmény.

Érdeklődni lehet telefonon:

Szász László 06-26-312-664

Autóbuszrendelés! Készséggel állunk rendelkezésükre a néhány órás színházlátogatástól a többnapos bel- és külföldi kirándulásaikhoz autóbuszok biztosításával. Telefon/fax: 330-5540

A **Magyar Mezőgazdasági Múzeumban** (Városliget, Vajdahunyadvár) 1999. június 15-ig látható *A jobbágyfelszabadítás és hatása a paraszti kultúrára* című kiállítás, amelyet az általános és középiskolás tanulóknak egyaránt érdemes megnézni. A tárlat - elrendezése, műtárgyai, számítógépes programja révén - az izgalmas korszakot minden látogató számára átélte valóságként jeleníti meg. A változatos anyag nyújtotta élményt szép katalógus teszi teljessé.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Felelős szerkesztő:

Árok Antal

Olvasószerkesztő:

dr. Fényi András

Technikai szerkesztő:

Márfiné Béczi Erika

Szerkesztőség:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon: 322-8464,

valamint a központi számok

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja:

a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: <http://www.deltasoft.hu/pszseh/>

E-mail: psz-seh@mail.matav.hu

Felelős kiadó:

Borbáth Gábor főtájtár

Terjeszti

a Pedagógusok Szakszervezete

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A HARMADIK, BEFEJEZŐ MENET

A Pedagógusok Szakszervezete 123 ezer fős tagságát képviselő 243 küldött közül 201 fő vett részt a XVI. kongresszus február 27-én rendezett záróülésén. Ennek elnökei *dr. Pap Jánosné* (Szeged) és *Szlankó Erzsébet* (Jász-Nagykun-Szolnok megye) voltak. A kongresszusi munkabizottságok összetétele egy helyen változott: a mandátumvizsgáló bizottságba Varga László helyett - akit november 21-én a PSZ egyik titkárává választottak - *Menyhárt Sándor* (Budapest) került.

A megnyitót követően *Elie Jouen*, az Oktatási Internacionálé főtitkár-helyettese kapott szót, akinek hozzászólását teljes terjedelmében lapunk 4. oldalán adjuk közre. Őt követően *Vágó László*, a szavazatszámoló bizottság elnöke az Országos Számvizsgáló Bizottság és az Etikai Bizottság tagjainak névsorát ismertette, akiket az előző kongresszusi szakaszban választottak. Majd *dr. Jáki Katalin*, a mandátumvizsgáló bizottság elnöke bejelentette, hogy a küldöttek regisztrálása alapján határozatképes a kongresszus.

Az *ügyrendre* vonatkozó javaslatot *Fülöpné Szűcs Mária* (Tolna megye) terjesztette elő. Első hozzászólóként *Boldizs Kálmánné* (Fejér megye), a jelölőbizottság elnöke az előkészítő munkájukról szólt és az ügyrenddel összefüggő javaslatukat ismertette.

"A jelölőbizottság - mondotta - a kongresszus felhatalmazása után tovább folytatta munkáját. Február 24-ig kis számú jelölés érkezett az elnöki tisztségre: Molnár Tibor és Szöllősi Istvánné személyére. A harmadik titkár tisztségre nem érkezett javaslat. A jelölőbizottság tagjainak nagy többsége úgy fogalmazott, hogy ez a mai nap programalkotó kongresszus legyen. A jelölőbizottság tagjai kifejtették, hogy nem minden áron kell most betölteni e két tisztséget, tovább kell keresni az alkalmas személyeket. Ezek után került sor a jelölőbizottság ülésére, ahol a beérkezett jelöltekre mandátumarányos szavazás történt. A jelölőbizottság működési szabályzata szerint, amely a következőket mondja ki: >>A jelölőbizottság azt a személyt javasolja a kongresszusnak, aki a 211 mandátumból legalább 70 mandátumot kap.<< A szavazás eredményeként a jelölőbi-

zottság most senkit nem javasol elnöki és titkári tisztségre."

A jelölőbizottság tájékoztatójára hivatkozva elnökük javasolta, hogy az elnök- és titkárválasztást ne tűzzék napirendre. A javaslatot a kongresszus 145 szavazattal, 34 ellenében, 9 tartózkodással elfogadta. E döntés következtében több időt szentelhetek a küldöttek a program vitájára és más feladatok megbeszélésére.

A *programjavaslat* előterjesztője *Borbáth Gábor* főtitkár volt, aki szóbeli kiegészítőjében utalt arra, hogy a vita írásbeli dokumentumait a kongresszus korábbi szakaszában közreadott és lapunk 1998. 7-8. számában is megjelentetett programtézisek, valamint a programszerkesztő munkabizottság (*Varga László, Kósa Mihály, Fülöpné Szűcs Mária, Cseh Sándor, Árok Antal*) által összeállított keretprogram adják.

Az előterjesztést követő hozzászólások során a kongresszusi küldöttek mellett szót kapott *dr. Stark Antal*, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára és *dr. Szabó Endre*, a SZEFE elnöke is. A főtitkárnak a vita-összefoglalójában elhangzott gondolatait a címlapon idézzük. A programdokumentumokat a kongresszus nagy többséggel elfogadta. A keretprogramot lapunk 7-10. oldalán adjuk közre.

Ezután a kongresszus országos küldöttértekezleti minőségében a PSZ *központi költségvetésének* 1999. évi irányelveit tárgyalta meg *Síkhegyi Magdolna* pénzügyi osztályvezető előterjesztésében.

A PSZ központi költségvetését az elfogadott irányelvek alapján az országos vezetőség áprilisi ülése véglegesíti.

Az előterjesztést az alábbiakban közöljük kivonatosan.

Az elfogadott alapelvek rögzítik, hogy az éves programot és feladattervet is tartalmazó központi költségvetést évenként, március 31-ig az országos vezetőség elé kell terjeszteni.

Az előterjesztett költségvetés az alábbi fő területeket tartalmazza:

Bevételi források:

- alaptevékenység bevételei:

tagdíjbevételek (a PSZ-tagok által fizetett tagdíj 20%-a szolgálja az országos működést),

egyéb bevételek;

- vállalkozási tevékenység bevételei.

A bevételek 1999. évre tervezett összege: 257.609.000 Ft.

Kiadások:

- alaptevékenység kiadásai:

működési és anyagjellegű kiadások,

személyi jellegű kiadások;

- vállalkozási tevékenység kiadásai.

A kiadások 1999. évre tervezett összege: 257.279.000 Ft.

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodájának és a Pedagógus Vendégotthonnak külön-külön elkészített költségvetését összesíteni kell.

A költségvetéssel összefüggő legfontosabb célkitűzések 1999-ben:

- kerüljön rendezésre a szakszervezeti vagyoni megosztása a társszakszervezetekkel úgy, hogy szakszervezetünk részére az a legkedvezőbb legyen (ezt szolgálja a tagdíjbevételek 5%-ának vagyonalapként történő koncentrálása, amelyet elkülönített számlán kezelünk);

- a vagyoni megállapodást követően a székház legszükségesebb felújítási munkáit el kell végeztetni;

- peres vagyoni ügyeink (Balatonfüred, Sopron, Fáklya) rendezése,

- a költségek emelkedése üdülőink fenntartásában többletkiadást jelent. Meg kell teremteni azt a feltételt, hogy az a legkedvezőbb alakuljon;

- 1999. évben is az információt szolgáló Pedagógusok Lapja-Hírlevél az 1998 szeptemberétől kialakított módon jelenjen meg, összevont funkcióban, költségkímélő előállítással;

- nemzetközi kapcsolatunkat az Oktatási Internacionáléval - az anyagi lehetőségeink bővítésének érdekében - is fel kell használni;

- az 1999-es évben meg kell alapozni a szakszervezet gazdasági konszolidációját;

- a titkárságnak szükség esetén felhatalmazással kell rendelkeznie, hogy a tartalék-pénzeszközök (akcióalap) szükséges részét felhasználhassa.

Végül a kongresszus elvi döntést hozott arról, hogy a PSZ csatlakozik a SZEFE által kezdeményezett országos tüntetéshez.

ÖSSZEFOGÁSSAL

Elie Jouen kongresszusi köszöntője

Elnök Asszony, Főtitkár Úr, Hölgyeim és Uraim, Tisztelt Kollégák! Az Oktatási Internacionálé 23 millió tagja, valamint az elnökünk és a főtitkárunk nevében testvéri üdvözléssel köszöntöm Önöket, és sok sikert kívánok a kongresszusuk e szakaszához, melynek fő célkitűzése egy munkaprogram elfogadása az elkövetkező 5 évre. Ez fontos momentum szakszervezetük jövőjének szempontjából. Ebből az alkalomból négy alapgondolatot szeretnék megosztani Önökkel, annak az üzenetnek a keretében, amit elhoztam.

Az első gondolat: *ma a felgyorsult változások idejét éljük.* A változás lehet szép, lehet rossz, lehet jó, de mindenképpen tény. És most egy pillanatra arra kérem Önöket: gondolkozzanak el azon, hogy milyen volt a helyzet ezelőtt 10 évvel politikai szempontból, a gazdaságban és a szociális dolgok területén, valamint a kultúrában? Egy másik pillanatra azt kérem: próbálják meg kitálatni, milyen is lesz a helyzet 5 év múlva, 10 év múlva? Azaz: végeredményben milyen új kihívások állnak majd az oktatási rendszerek előtt? Az Önök szervezete előtt? Minek kell eleget tenniük majd? Mindenképpen az a levonható következtetés, hogy - amint előbb hangoztattam - felgyorsult változások időszakát éljük ma, és mint szakszervezetnek, az a feladatunk, hogy megértsük e változásokat, és főleg el tudjuk helyezni ezeket saját értékeink keretében, mint amilyen a demokrácia, a szolidaritás, a társadalmi igazságosság elve.

A második gondolat: *az említett változás természetesen az oktatásban is mutatkozik.* Reformok mennek végbe, és ez Magyarországon is tapasztalható. Tudom, hogy az Önök főtitkára a kongresszus folyamán szólni fog erről, de amit én szeretnék most hangoztatni, az, hogy a reformmozgalom, a reform megvalósítása európai, sőt világjelenség. Minden reform legalább három szempontból hasonlít egymáshoz. Ezek általában a termelékenység javítását szolgálják, az oktatás minőségének jobbítását célozzák, és sajnos a reform arra is hivatott, hogy több helyet biztosítson a magánoktatás számára. Mi, mint szakszervezet, feladatunknak érezzük azt, hogy elsősorban országos szinten, valamint az országok szintjén tárgyaljunk, beszéljünk, vitázzunk erről, és válaszokat találjunk a kihívásokra, illetőleg azokra a különböző javaslatokra, amelyeket a kormányok fogalmaznak meg számunkra. Ehhez kapcsolódva, mi nemzetközi jelleggel a következő hónapban nagy, világméretű kampányt indítunk el, amelynek témája: "Minőségi közoktatást mindenki számára!" Mert tudjuk, hogy a közszolgáltatás, a közoktatás jövője csak a minőség biztosításával lehetséges.

A harmadik gondolat: *ebben a változásidőszakban az ideológiai versenyt felváltotta a gazdasági verseny.* Ma a konkurencia, a

versenyhelyzet és néha akár a gazdasági háború, háborúzás az, amit nagyon sok ország mindennapi életében meg tapasztalunk. A verseny és a gazdasági háború kontextusában az érdekeltek erőteljesen próbálkoznak azzal, hogy a bérköltségeket csökkent-sék, hogy a munka szervezését megbontsák és bizonyos szempontból azzal is, hogy a szakszervezeti jogokat megnyirbálják. Tudom, hogy ez a kérdés ma ugyancsak aktuális Magyarországon is. Nekünk úgy kell végezni szakszervezeti munkánkat, hogy tagjaink erkölcsi és anyagi érdekeit ilyen összefonódásban is meg tudjuk védeni.

A negyedik és utolsó gondolat: *a szakszervezeteknek mindenhol jelen kell lenniük, minden olyan helyen, ahol az oktatás a téma, ahol az oktatásügyi dolgozók élet- és munkakörülményei kerülnek szóba.* Ma ezeket a kérdéseket négy területen vitatják meg: helyi, megyei, országos és nemzetközi szinten. A szakszervezeti küzdelem ma is ezen a négy szinten folyik, és nagyon fontos, hogy a mozgalom mindegyikén ott legyen. Most, amikor a nagy változások korszakát éljük - mint ahogy elmondtam -, jól látható az is, hogy országok csoportosulnak, országok összefognak. Tapasztalható, hogy hogyan történik ez Észak-Amerikában. Látjuk azt, hogy az Egyesült Államok, Kanada és Mexikó hogy alkot egy tábor. De azt is látjuk, hogy európai szinten is létrejön e csoportosulás, mégpedig az Európai Unió keretében. Ennek az egyik legutóbbi mozzanata: az egységes európai pénznemnek, az eurónak a bevezetése folyamatban van. Nyilvánvaló, hogy a mi európai régiókban visszafordíthatatlanul formát ölt, megvalósul az egység. Magyarország, akárcsak a régió többi országa, egy napon része, tagja lesz az Európai Uniónak. De a taggá válás nemcsak előnyökkel jár, hanem megkorlátásokkal és kötelezettségvállalással is. Az Önök szakszervezete tagja az Oktatási Internacionálénak. Tavaly novemberben együtt szerveztünk egy tanácskozást, hogy közösen elgondolkozzunk azokról a következményekről, amelyeket a régió Európához való csatlakozásának fejleményeként élnek meg majd ezek az országok. Természetesen más ilyen kezdeményezésekre is szükség lesz a jövőben, de ma a legfontosabb felismerés: Magyarországon, akárcsak a többi országban, igazán nem történhet semmi az Európai Unió nagy, jelentős törekvéseivel szemben, vagy azok ellenében. Nekünk, szakszervezeti tisztségviselőknek, így Önöknek is, akik szakszervezetük "tartópillérei", tudomásul kell venni ezt a valóságot, mégpedig úgy, hogy le tudják vonni ebből az összes következtetést az eljövendő öt évre szóló akcióprogramjukhoz.

Eredményes munkát kívánok Önöknek, és nagyon köszönöm, hogy meghallgattak.

NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓ

Amint lapunk első oldalán megírtuk, kongresszusunk befejező szakaszára több európai ország testvérszakszervezetének vezetője is eljött meghívásunkra, élükön az Oktatási Internacionálé főtitkár-helyettesével.

Vendégeink a kongresszust megelőző délutánon az időszerű mozgalmi kérdésekről és a következő hetekben, hónapokban sorra kerülő nemzeti és nemzetközi programokról beszélgettek

Borbáth Gábor főtitkár aktív részvételével.

A szakszervezeti vezetők hangsúlyozták az együttműködés, a kölcsönös támogatás szükségességét, és tájékoztatták egymást a küszöbön álló honi találkozókról, amelyekre szívesen várnak bennünket. A finn szakszervezeti vezető azt a szándékukat tolmácsolta, hogy egy 7-8 tagú pedagógusdelegáció óhajt ellátogatni hozzánk.

Dán felvetésként hangzott el a kötetlen hangú eszmecserén a tisztségviselők képzése, mégpedig a nemzetközi tapasztalatcsere és a nemzetközi kapcsolatok ápolásának a jegyében.

Szakszervezetünk két internacionális meghívást is kapott: kerekasztal-megbeszélésre a felnőttoktatásról (Svédország, 1999. április 16-17.), valamint a SNES-kongresszusra (Lille, 1999. április 2.).

"... ha még egyszer azt üzeni"

1999. március 5-én *Stumpf István* miniszter úr fogadta a szakszervezeti konföderációk vezetőit a parlament épületében. A meghívó két témáról szólt, a Munka törvénykönyve módosításáról és a társadalmi párbeszéd megújításáról.

A bevezetés során miniszter úr elmondta, hogy a kormány milyen szakszervezeteket szeretne. Együttműködő, a munkahelyen dolgozó, a nagypolitikai kérdésekről nem beszélő szervezeteket látna szívesen. Akinek ez nem lenne ismerős, annak javaslom, hogy a "pártállami" idő szakszervezeti alapvetését tanulmányozza.

Szünet után a miniszter úr új ajánlattal érkezett. Az "alapfokú" szemináriumot követően előadta, hogy a kormány csomagba foglaltan kíván tárgyalni a szakszervezetekkel. A csomagnak az is része - a meghívóban szereplő két témán kívül -, hogy 1999-ben új bértárgyalás nem lesz: érvényes az Érdekegyeztető Tanács 13,5 százalékos ajánlása. A kormány három éven át garantálja, hogy a GDP növekedésének 50 százaléka a reálkereset-növelés mértéke. A szakszervezetek pedig három évre minden akciót szüntessenek be.

Az, hogy egy tárgyalófél a saját meghívójának témájától eltér, önmagában is udvariatlanság, de az, hogy tárgyalási csomaggá formálja az eredeti javaslatot, két elfogadhatatlan elemmel bővíti, minden képzeletet felülmúl.

A szakszervezetek természetesen nem fogadhatták el.

A "tárgyalást" majd folytatjuk.

Mit jelent ez számunkra?

Azt jelenti, hogy a kormány fél a szerveződő demonstrációtól.

Ezért alapvetően fontos, hogy a megkezdett úton végigmenjünk. Pontosan ez a tapasztalt magatartás a bizonyosság: ki kell használni azt a helyzetet, hogy a kormány tart az elégedetlenség megnyilvánulásától. Meg kell szervezni a közös, teljes közszférát átfogó akciót. Ki kell kényszeríteni a kormány valódi tartalmú tárgyalási csomagját, demonstrációs moratóriumról hallani sem szabad. Ha összehívják a KIÉT-et, ha lesz tisztességes bérájanlat, ha létrejön egy hosszú távú megállapodás, akkor majd korlátozzuk önmagunkat, de nem hatalmi szóra.

Tessék az üzenetet megérteni: ez már a "még egyszeri" volt!

A közoktatási törvény módosítása

Február utolsó munkanapján, pénteken délután kaptuk kézbe azt az 56 paragrafusból álló törvenymódosító csomagot, amellyel az oktatási tárca a közoktatási törvényt módosítani akarja.

A közoktatási helyettes államtitkár hétfőre várta a Pedagógusok Szakszervezetének vezetőit szakmai beszélgetésre, a közigazgatási államtitkár asszony pedig csütörtökre a javaslatról kialakított szakmai álláspontot írásban.

Lehet-e így igazi elemző szakmai munkát végezni? Nyilván nem.

*

Miért nem utasította el ezért a Pedagógusok Szakszervezete a törvényjavaslat véleményezését? Nem tehetette, mert a törvenymódosítás elhalasztása egyúttal újabb évekre elodázta volna a közoktatásban szükséges finanszírozási reformot.

A Pedagógusok Szakszervezete azzal az igénnyel vesz részt a közoktatási törvény vitájában, hogy a közoktatás költségeiben az állam szerepvállalása jelentősen növekedjék. A törvenymódosítás irányát ebből a szempontból helyesli, de a finanszírozás mértékét nem tartja elegendőnek. A közoktatás történetének elmúlt tíz évében jelentős pénzkivonás történt erről a területről. A helyzet mára tarthatatlanná vált. Az oktatás minőségének javításához - a minőségbiztosítás bevezetéséhez - a kiszivattyúzott pénz visszaáramoltatása kell.

A törvenymódosítás finanszírozási szabálya, amely a két évvel ezelőtti teljes ráfordítás 90 százalékában adja meg az állami hozzájárulás minimumát, jó szabály a szinttartáshoz, de kevés a felzárkóztatáshoz.

A minőségbiztosítás tartalmi előírásait még nem ismerjük - reméljük -, hogy véleményezésére nem négy napot fogunk kapni.

Bizonyos, hogy az igényes tartalmi munkára, ha a szükséges anyagi feltételek adottak, a magyar közoktatás pedagógusai készen állnak. A tárgyi és személyi feltételek "minőségbiztosítása" a törvényi szinten garantált forrás. Ezt kell a törvenymódosításnak megalapoznia.

A törvény a kerettanterv előírásaival a tantárgyi keretet is előírja, ez csökkentheti a helyi önkormányzatok és az iskolák közötti finanszírozási vitákat.

A szakvizsga kötelezővé tétele sok vitát váltott ki. A javaslat,

csak a vezetők, szaktanácsadók és szakértők számára írja elő a kötelező szakvizsgát, de fenntartja azt, hogy a szakvizsga meglete jogosít a magasabb fizetési osztályba sorolásra.

A közoktatási törvény módosítását a Pedagógusok Szakszervezete már 1998-ban kezdeményezte. Az erre vonatkozó javaslatokat a szaktárcának akkor el is juttattuk. Most ezek jó néhány ponton teljesen vagy részben megvalósulhatnak.

Szükségesnek tartjuk az iskolaszervezet stabilizálását, a nyolcosztályos általános iskola védelmét. Ezt a törvény tervezett módosítása most garantálja. Sok kollégánk aggódott a korai időszakra előrehozott iskolaválasztás szelekciós hatása miatt. A javaslat itt azzal, hogy a négyosztályos középiskola fenntartását is előírja, biztosítja a továbbtanulást a később érő tanulók számára is. Ez kedvező hatással lehet az általános iskola 7-8. évfolyamainak összetételére és szakmai munkájára.

A Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezi, hogy a törvenymódosítás, az állami felelősségvállalás növelése mellett, ne engedje az önkormányzati hozzájárulás jelentős csökkenését, mert csak így biztosítható, hogy ténylegesen több pénz jusson a közoktatásra.

Szükségesnek látjuk a térségi feladatokat ellátó intézmények garantált finanszírozását.

Kezdeményeztük, hogy valamennyi közoktatási alkalmazottat illesse meg a büntetőjogi védelem.

*

A törvény szakmai vitája folyik. Tanácskozott erről országos vezetőségünk, és folyamatosan megbeszéljük tagozataink.

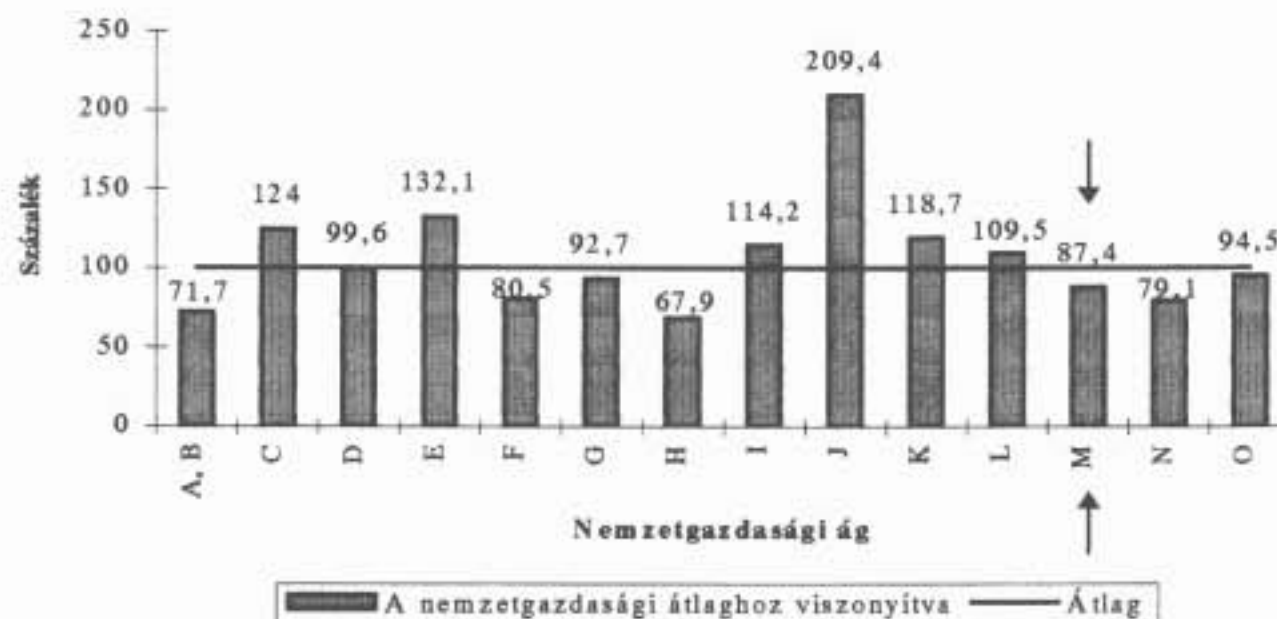
Az egyeztetések során és a parlamenti vita idején is arra törekszünk, hogy a változtatás egy megfelelően finanszírozott és az uniós elvárásoknak megfelelően működő közoktatást eredményezzen, és így érdemes lesz a jövőben a pedagógushivatást választani, mert az a szakmai pályafutáson túl az értelmiségi létnek megfelelő bérezést is nyújt kollégáinknak.

Ilyen törvény megalkotásában vagyunk érdekeltek. Ezt garantáló költségvetési törvényt kell az elkövetkező években kikényszeríteni.

Borbáth Gábor főtítká

KERESETI ARÁNYOK: OKTATÁS-NEMZETGAZDASÁG

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak egy főre jutó bruttó keresetének alakulása az egyes ágakban a nemzetgazdasági átlaghoz viszonyítva - 1998

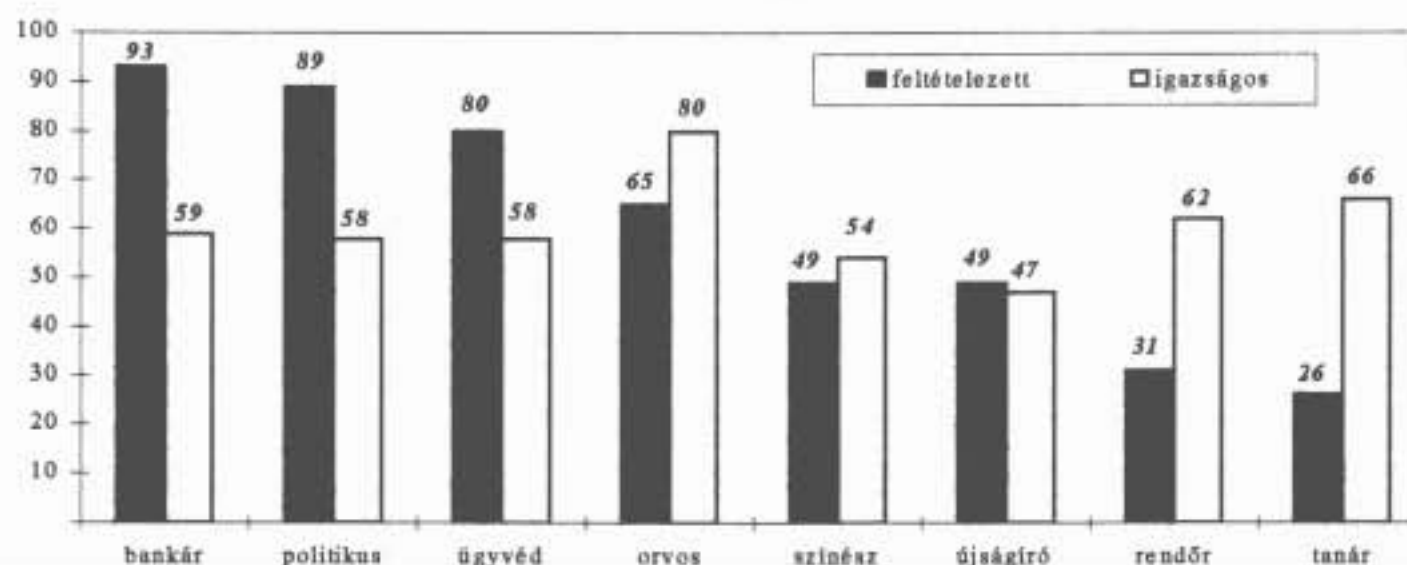
1. ábra Forrás: KSH

Nemzetgazdasági ág

A, B - mező-, erdő-, vadgazdaság, halászat; C - bányászat; D - feldolgozóipar; E - villamos energia, gáz, hő- és vízellátás; F - építőipar; G - kereskedelem, közúti jármű, közszükségleti cikk javítása, karbantartása; H - szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás; I - szállítás, raktározás, posta és távközlés; J - pénzügyi tevékenység és kiegészítő szolgáltatások; K - ingatlanügyletek, bérbeadás; L - közigazgatás, társadalombiztosítás; M - oktatás; N - egészségügyi és szociális ellátás; O - egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatás.

KÖZVÉLEMÉNY: IGAZSÁGOS JÖVEDELMEK

Egyes szakmák feltételezett és igazságosnak tartott jövedelmei
(100 = a legmagasabb, 1 = a legalacsonyabb magyarországi jövedelem)

2. ábra Forrás: MEDIÁN Közvélemény- és Piackutató Intézet (A Népszava és a TV2 megbízásából)

A bemutatott oszlopdiagram (1. ábra) nem kereseti összegeket, hanem arányokat ábrázol. (Az 1998. évi kereseti viszonyok összeg szerinti elemzésére következő számunkban kerül sor.) Az ábrát abból a szempontból érdemes tanulmányozni, hogy mely ágak mennyivel vannak előttünk, illetve mögöttünk. Megállapítható, hogy a pénzügyi terület tovább növelte előnyét. Itt a keresetek már a nemzetgazdasági átlag dupláját is meghaladják. Tehát tovább nyílt a bérorellő. A mögöttünk álló egészségügyben, illetve a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén pedig tudjuk, hogy milyen, a statisztikában nem szereplő kiegészítő jövedelmek (hálapénz, borralvó) vannak. Így tehát jogosan sorolhatjuk az oktatást az agrárszférával együtt a legrosszabb helyzetben lévő ágazatok közé.

Ez tarthatatlan! Követeléseink jogosságát a felzárkóztatásra senki sem vitathatja.

*

A Medián Intézet 1200 fős felnőtt népességet reprezentáló felmérésében (2. ábra) a megkérdezettek egy olyan "létrán" (1-100) helyeztek el nyolc foglalkozást, amelynek legfelső foka a jelenlegi legmagasabb, az alsó pedig a legalacsonyabb magyarországi jövedelmet jelenti.

A felmérés eredményei azt igazolják, hogy az emberek tudják, hozzávetőlegesen helyesen feltételezik az egyes szakmák jövedelmi különbségeit. A megnevezett szakmacsoport élén a bankárok, végén a tanárok állnak. Ezeket a feltételezéseket a tények is igazolják. Ugyanakkor az igazságosnak tartott jövedelem kérdésében a

társadalmi értékítélet egészen más sorrendet és arányokat állít fel. Az igazságosnak tartott jövedelemlistát az orvosok vezetik (80), míg a tanárok az előkelő második helyen (66) állnak. A bankárok, politikusok, ügyvédek (59-58) a társadalom igazságossági ranglistáján csupán a középmezőnyben vannak. Ez a rangsor persze nemcsak a bizonyos szakmák iránti rokon- és ellenszenvet fejezi ki, hanem a nagy jövedelmek különbségeket elutasító általános beállítódást is.

Illúzióink ne legyenek! A valóságos magyarországi viszonyokat a felső ábra mutatja be. Számunkra azonban fontos hivatkozás, érv a társadalom értékítélete. Előbb-utóbb a döntéshozók sem tekinthetnek el ettől.

Árok Antal

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE KERETPROGRAMJA

(Elfogadta a PSZ XVI. kongresszusa)

A keret jellegű program, a hagyományostól eltérően nem terjed ki minden részterületre, hanem a főbb stratégiai célokat és feladatokat jelöli meg. A folyamatos cselekvést, az időszaki, illetőleg az elsőrendű teendőket az évenként meghatározott feladatterv tartalmazza. A társadalmi, gazdasági-pénzügyi körülmények átmeneti jellege, az oktatáspolitikai alkalmi irányváltásai, az érdekegyeztetés, az előrejelzés és sok más tényező bizonytalansága szükségessé teszi a keretprogram rugalmas kezelését és folyamatos módosítását.

A keretprogram a PSZ XVI. kongresszusára készített és közreadott programtézisekre épül.

1. A közoktatásban dolgozók élet- és munkakörülményeinek, kereseti és munkaviszonyainak javítása, a közoktatás finanszírozásának biztonsága

AZ OKTATÓ-NEVELŐMUNKA TÁRSADALMI JELENTŐSÉGÉT ELISMERŐ, TISZTESSÉGES MEGÉLHETÉST NYÚJTÓ BÉREKET!

1.1. Elfogadhatatlanok a közoktatásban dolgozók kereseti viszonyai, amelyek jelentősen a nemzetgazdasági átlag alatt vannak. A bérek, keresetek 1990-96 között bekövetkezett 36-37% reálértékvesztését, valamint a versenyszféra és az oktatási ágazat indokolatlan és jelentős bérszínvonal-különbségét nem lehet évenkénti néhány százalékos reálkereset-növekedéssel kiegyenlíteni. Ezért 3-4 évre szóló, több lépcsős felzárkóztató programot kell elfogadtatni, amelyhez a garantált finanszírozási és bérrendszerbeli feltételeket kell megteremteni.

Ennek a felzárkóztató programnak eredményeként:

- az oktatási ágazat átlagkeresete a fejlett országokéhoz hasonlóan 20-30%-kal legyen a nemzetgazdasági átlag felett;
- a pedagógusfizetések ismét érjék el az egy főre jutó GDP értékét, majd az EU-átlagnak megfelelően az 1,4-1,5-es érték körül állandósuljanak (jelenleg 0,7);
- az oktatási ágazat technikai-adminisztratív dolgozóinak bére legyen azonos mértékű a hasonló képzettségű és munkakörü alkalmazottak nemzetgazdasági átlagával.

A forrásbővülésnek több évre elosztva olyan nagyságrendűnek kell lennie, hogy megközelítse az Európai Unió közoktatási munkavállalóinak átlagbérét a csatlakozás idejéig legalább 65-70%-ban.

AZ ÁLLAM EGYETEMLEGES FELELŐSSÉGÉT KIFEJEZŐ, BÉR- ÉS MŰKÖDÉSI GARANCIÁT NYÚJTÓ OKTATÁSFINANSZÍROZÁST!

1.2. A közoktatás finanszírozásának jelenlegi rendszere és mértéke egyaránt elégtelen. Ennek következménye, hogy az elmúlt időszakban a közoktatás területéről jelentős forráskivonás történt, amelynek nagyságát nem indokolja a gyermeklétszám csökkenése. Az alacsony bérek, a dologi, szakmai kiadások szűkülése a működés személyi és tárgyi feltételeinek elégtelen voltához vezet. A kettős finanszírozás (normatív állami támogatás, önkormányzati kiegészítés) a közoktatási feladatok ellátásának felelősségét - folytonos

vitát keltve - megosztja. Lehetővé teszi a felelősség áthárítását (a kormány az önkormányzatokra, az önkormányzatok a kormányra). Az állam Alkotmányban és törvényben rögzített felelőssége a közoktatásért eltűnik. Ezért a Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezi a közoktatás finanszírozásának - ezzel együtt az önkormányzati törvénynek - a módosítását, korszerűsítését. Kezdeményezi továbbá a jelenlegi rendszer központi, garanciális elemeinek megteremtését, valamint a feladatfinanszírozásra vonatkozó elemek bővítését.

- Az ezredfordulót követően el kell érni, hogy a közoktatásra fordított támogatás érje el a GDP 5%-át (jelenleg ez a részesedés 3,8%). A ciklus végéig a részesedést 6%-ra kell emelni.

- A közoktatás feladatainak ellátásához a garantált állami támogatást növelni kell, a jelenlegi kb. 65%-kal szemben már 2000-től meg kell közelíteni országosan a 80%-ot.

- Az önkormányzati törvény és a közoktatásról szóló törvény módosításával meg kell akadályozni az önkormányzati kötelezettségvállalás csökkenését, előírva annak minimális mértékét. Az ehhez szükséges pénzügyi fedezetet garantáltan kell biztosítani az intézmények részére.

- A tanulólétszám-alapú finanszírozás mellett - az ország településszerkezetére való tekintettel - be kell vezetni a tanulócsoporthoz finanszírozást is.

- A biztonságos munkavégzés érdekében új normatívaként az állami költségvetésben meg kell tervezni az amortizációs normatívát.

JOGBIZTONSÁGOT A MUNKAVÁLLALÓKNAK! CSORBÍTATLAN SZAKSZERVEZETI JOGOKAT A KOLLEKTÍV ÉRDEKVÉDELEMHEZ!

1.3. A közoktatásban dolgozók munkaviszonyának, jogállásának biztonsága érdekében

- erősíteni kell a jogviszony közalkalmazotti, közszolgálati jellegét, kezdeményezni kell a közszolgálatot egységesebben szabályozó törvény megalkotását,
- tisztázni kell a fenntartói-munkáltatói jogköröket, ezzel összefüggésben meg kell teremteni az önkormányzati szintű kollektív szerződés jogi lehetőségeit,
- törekedni kell arra, hogy a közoktatási törvényben egyre több, a pedagógusok jogállására vonatkozó, szakmaiságot és biztonságot egyaránt garantáló előírás kerüljön,
- a közoktatás minőségbiztosítási és ellenőrzési rendszerének kialakítását nem lehet egyoldalúan kezelni, ezt kizárólag csak a tárgyi, finanszírozási feltételekkel együtt lehet megvalósítani,
- elfogadhatatlan a Munka törvénykönyve minden olyan módosítása, amely a munkavállalókat, a szakszervezeteket rosszabb helyzetbe hozza.

A TANULÁSSAL-TANÍTÁSSAL-NEVELÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ ALKOTMÁNYOS JOGOK TELJES KÖRŰ ÉRVÉNYESÍTÉSÉT!

1.4. A pedagógusok, a közoktatásban dolgozók valós, a kilencvenes években folyamatosan romló életfeltételeit,

munkakörülményeit vizsgálatokkal kell igazolni. Elő kell írni és biztosítani azokat a feltételeket, amelyek megteremtik a magas színvonalú és zavartalan oktató-nevelőmunka lehetőségét. A Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezi az állampolgári jogok országgyűlési biztosánál a tanulással, tanítással összefüggő alkotmányos jogok érvényesülésének, a pedagógusok emberjogi helyzetének feltárását, átfogó kivizsgálását.

A PSZ stratégiai kérdésnek tekinti az oktató-nevelőmunkának, a pedagógusok társadalmi elismertségének, presztízsének növelését. Ennek elősegítésére cselekvési programokat kell kialakítani a szakmai és társadalmi szervezetekkel, társ-szakszervezetekkel, az intézményfenntartókkal és a közoktatás irányítóival együtt, kihasználva a nyilvánosság erejét.

EU-NORMÁK ALAPJÁN RENDEZETT MUNKAÜGYI KAPCSOLATOKAT, ÉRDEKEGYEZTETÉST!

1.5. Az érdekegyeztetés kilencvenes években kialakult rendszerének, működőképességének gondjai részben változatlanul megvannak, részben új problémákkal, kihívásokkal találkoznak az ebben részt vevő szakszervezetek. A helyi önkormányzati érdekegyeztetés lehetőségeit, szakszervezeti alkupozícióit a finanszírozási rendszer problémái alapvetően gyengítik. Az országos érdekegyeztetésben új helyzetet teremtett a polgári kormány törekvése, amely programjában ugyan gazdasági és társadalmi kiegyezést, a szociális partnerség megerősítését hirdeti, ám e szándék helyett olyan hatalmi technika körvonalazódik, amely nem erre utal. Nem a közös megegyezést szolgáló partnerkeresés folyik, hanem a végrehajtó hatalom koncentrációja érdekében az érdekegyeztetés decentralizálása, felhígítása. A társadalmi párbeszéd intézményei egyre alacsonyabb szintre süllyednek.

A Pedagógusok Szakszervezete szükségesnek tartja az intézményrendszer továbbfejlesztését, korszerűsítését, részbeni átalakítását, ám ezek csak a szociális partnerek egyetértésével valósíthatók meg.

A PSZ és a SZEK szükségesnek tartja a szakmai koncepció vitáját, alapos elemzését, azért is, mert csak kiértékelve, közös szakmai munka vezethet konszenzussal átalakított érdekegyeztetési modellhez! Mindaddig az érdekegyeztetés, a munkaügyi kapcsolatok jelenlegi rendszerének folyamatosan működni kell!

2. Oktatáspolitikai, szakmai érdekvédelem, rétegpolitika

SZAKMAI KONSZENZUSSAL KIALAKÍTOTT OKTATÁSPOLITIKÁT, HOSSZÚ TÁVON STABIL JOGI SZABÁLYOZÁST A KÖZOKTATÁSBAN!

2.1. Az oktatáspolitikai, az oktatás jövőjének ügye folyamatosan a választási ciklusok hullámain sodródik. Valamennyi kormányprogram stratégiai kérdésként kezelte az oktatást, ám a gyakorlati megvalósítás rendre elmaradt az ígéretektől, miközben jelentős oktatáspolitikai irányváltások zülalták szét a magyar közoktatást.

A Pedagógusok Szakszervezete ezért elengedhetetlennek tartja, hogy az oktatási rendszert hosszú távon érintő döntések konszenzuskereséssel és ne csak az aktuális kormányzati érdekeknek megfelelően történjenek. Ezért kezdeményezzük

az oktatási rendszer egészét, fő tartalmi kérdéseit szabályozó törvényrészek kétharmadoszá tételét.

Halaszthatatlan a közoktatási törvény, a NAT és az iskolarendszer összehangolása. Különösen fontos a NAT bevezetésének folyamatos elemzése. A PSZ elsősorban a foglalkoztatás és a feltételrendszer tekintetében gyűjti és jelzi a tapasztalatokat. Elvárjuk, hogy ezeket az Oktatási Minisztérium a NAT módosításánál figyelembe vegye.

KORSZERŰ SZAKKÉPZÉST, A KÖZ- ÉS FELSŐOKTATÁSHOZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYRENDSZERT!

2.2. Az ország gazdasági és társadalmi életében végbe menő változások hatással vannak a szakképzésre. A szakképzés visszahat a társadalomra, gazdaságra. A gazdasági versenyképességet egyaránt meghatározza a szakmai tudás és képzettség. A munkaerő képzésének és fejlesztésének a változó gazdasági, munkaerő-piaci körülményekhez alkotó módon alkalmazkodni kell.

Ezért az oktatást-szakképzést nem fogyasztásként, hanem beruházásként kell kezelni úgy, hogy növelni kell az oktatás társadalmi-gazdasági hatékonyságát. Meg kell teremteni az oktatás, a kutatás, műszaki-technikai fejlesztés összhangját. Állami garanciák és a minőségbiztosítás eszközeivel a közoktatás, általános oktatás, szakmai előkészítő-orientáció, valamint a szakfeladatra, kvalifikációra irányuló képzés a gazdaság folyamatos kontrollja mellett az iskolarendszerű szakképzés keretében valósuljon meg. A folyamatos képzés keretei között a felsőoktatást az ifjúsági oktatással egyenrangú oktatási-képzési, át- és továbbképzési területté kell fejleszteni iskolarendszerben, valamint magán- és közhasznú képző szervezetekben. Ezért:

- Az Európai Unióhoz való csatlakozás harmonizációs feladatait meg kell oldani.

- A hazai szakképzés továbbfejlesztéséhez nemzetközi szakmai-műszaki és oktatási információkra van szükség, ezért a hazai és külföldi továbbképzéseket folyamatossá kell tenni.

- Erősíteni kell az állami érdeket a szakképzésben és annak finanszírozásában. A térségi - megyei - és regionális területeket is ellátó szakképző intézményeket ugyanis települési önkormányzatok tartanak fenn. Ám a települési önkormányzati irányítás és finanszírozás nem érdekelt a területi szakképzésben, az önkormányzatok forráslehetőségei miatt pedig a szakképzés csak eltérő gazdasági színvonalon valósulhat meg.

- Jelentős a szakképzésben alkalmazottak bérelmaradása a gazdaságban dolgozó, azonos kvalifikációval rendelkező társaikhoz képest. A kitűzött célokat csak anyagilag és erkölcsileg motivált pedagógusokkal lehet elérni.

- A szakképzés elképzelhetetlen korszerű technikai felszerelések biztosítása nélkül. A tananyagok modernizálása, a hatékony gyakorlati oktatás megköveteli az iskola és a gazdaság együttműködését.

EREDMÉNYES ÉRDEKKÉPVISELETET A KÖZOKTATÁS MINDEN RÉTEGE SZÁMÁRA!

2.3. A PSZ országos reprezentativitásának megfelelően a közoktatás valamennyi területén: az óvodai, általános és középiskolai, szakképzési, kollégiumi, gyermek- és ifjúság-

védelmi, gyógypedagógiai, felnőttoktatási, nemzetiségi, egyházi és alapítványi intézményekben, valamint az e területhez kapcsolódó közművelődési, szakmai szolgáltató-fejlesztő intézményekben dolgozók érdekvédelmét szakszervezeti tagjainak, testületeinek, tagozatainak közreműködésével látja el. Az általános érdekvédelmi célok képviselője mellett meg kell jeleníteni az egyes rétegek sajátos helyzetéből fakadó törekvéseket, érdekeket is. Így harcolni kell:

- a pedagógusok mellett a közoktatás technikai-adminisztratív dolgozóinak megfelelő mértékű bérfejlesztésért, a nemzetgazdasági átlaghoz való felzárkóztatásáért, közalkalmazotti álláshelyeik megőrzéséért;
- az óvodák működtetési biztonságáért, megfelelő személyi, tárgyi feltételek kialakításáért;
- a kollégiumok megalapozott fejlesztési koncepciójának kialakításáért, a helyi és térségi feladatokkal összehangolt fenntartói finanszírozásáért;
- a gyermek- és ifjúságvédelem új jogi szabályozásával összefüggő változások következtében kialakult egyéni és kollektív érdekvédelmi ügyek rendezéséért, a Szociális és Családügyi Minisztériummal való érdekegyeztetés kialakításáért;
- a gyógypedagógiai terület sajátos érdekeinek feltárásáért, érvényesítéséért, tapasztalatok közreadásával a szakmai fejlesztés érdekéért;
- az általános művelődési központokban dolgozók kollektív munkavállalói és speciális szakmai érdekeinek érvényesítéséért, a szakmai irányítás változásával, kettősségével (a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma - Oktatási Minisztérium) összefüggő problémák rendezéséért;
- az iskolarendszerű felnőttoktatás megerősítéséért, személyi és tárgyi feltételeinek biztosításáért;
- a nemzetiségi nevelési-oktatási intézményekben a nemzetiségi normatívák biztosításáért, célszerű felhasználásáért, munkafeltételeik javításáért;
- a Munka törvénykönyve hatálya alá tartozó egyházi és alapítványi intézményekben a helyes jogalkalmazásért, a pedagógusok jogállására vonatkozó előírások betartásáért.

MEGÉLHETÉSI BIZTONSÁGOT NYUGDÍJAS KOLLÉGÁINKNAK!

2.4. A PSZ alapvető feladatának tekinti a közoktatás munkavállalóinak érdekvédelmével együtt, a nyugdíjas pedagógusok, alkalmazottak érdekképviselőt, segítségét, szoros együttműködésben a konföderációs nyugdíjasszervezetekkel, illetve a Nyugdíjasok Országos Szövetségével. Küzd a megérdemelt, tisztességes megélhetést nyújtó nyugdíjak biztosításáért, az igazságosabb nyugdíjrendszer kialakításáért, a nyugdíjreform következetes véghezviteléért.

Kezdeményezi a jubileumi színesdiplomákhoz adott jutalmak tisztességes mértékének megállapítását, kifizetésének garantálását és törvényben előírt adómentességét.

3. A szervezet és működés fejlesztése, korszerűsítése

A PSZ szervezetének, működésének fejlesztése és a korszerűsítése érdekében tett lépéseknek párosulni kell a válságjelenségek következetes kezelésével, szisztematikus felszámolásával. Egyaránt fel kell tárnunk munkánk hiányosságából

fakadó, illetve a társadalmi-gazdasági, politikai átalakulásból következő negatív jelenségeket, szituációkat.

A PSZ REPRESENTATIVITÁSÁHOZ MÉLTÓ ÉRDEKÉPVISELETET ORSZÁGOSAN, MINDEN TERÜLETEN, TELEPÜLÉSEN, AHOL A KÖZOKTATÁS, A MUNKAVÁLLALÓK ÜGYEI ELDÖLNEK!

3.1. A Pedagógusok Szakszervezete valamennyi szintű szervezetének feladata, hogy struktúráját, működését az alapszabály előírásaihoz igazítsa. Ennek során a szervezet érdekeit és feladatait, valamint a rendelkezésre álló tárgyi és személyi feltételek leghatékonyabb felhasználását kell szem előtt tartani. Át kell tekinteni a területi PSZ-szervezetek regionális együttműködésének lehetőségeit és szükségességét, különös tekintettel a közigazgatásban várható változásokra, az EU-konform régiók kialakulására.

SZOLIDARITÁST, KÖZÖS CSELEKVÉST KOLLEKTÍV ÉRDEKEINK VÉDELMEBEN!

3.2. A PSZ-nek kezdeményezni kell a hazai politikai kultúra és szocializáció hiányosságaiból fakadó problémák átfogó kezelését, különösen a kollektív érdekek megjelenítése és a kollektív cselekvés tekintetében. Az alapokat már az oktatási rendszerben, illetve a pedagógusképzésben kell lerakni. Ezzel lehetőséget nyújt a NAT Társadalmi-gazdasági-állampolgári ismeretek "Munka világa" fejezetének gondozása, szakmai kidolgozása, a pedagógusok továbbképzési rendszerébe való beépítése. E célokat szolgálva a szakszervezetnek széles körű kapcsolatokat kell kiépítenie a civil szervezetekkel.

JÓL TÁJÉKOZOTT ÉS AKTÍV PSZ-TAGSÁGOT, TISZTSÉGVISELŐKET, AKIK TUDJÁK, MIT VÁRHATNAK A SZAKSZERVEZETTŐL ÉS MIT TEHETNEK ÉRDEKEIK VÉDELMEBEN!

3.3. Fel kell tárnunk és elemezni a taglétszám csökkenésének belső és külső okait minden (kor- és rétegösszetétel, területi különbségek stb.) tekintetben, a tagság közérzetének, élet- és munkakörülményeinek vizsgálatával.

Megkülönböztetett módon kell foglalkoznunk a fiatal pedagógusokkal, közoktatási munkavállalókkal. A hagyományos tagszervezés mellett olyan formákat kell találni, feleleveníteni, amelyek közösségteremtően összekapcsolhatók a szabadidős tevékenységgel, kulturális és sporttalálkozókkal.

FELKÉSZÜLT TISZTSÉGVISELŐKET, FIATALOKAT A SZAKSZERVEZETBE!

3.4. Stratégiai feladatként kell kezelni a tisztségviselők képzését, utánpótlásuk tudatos felkészítését, kinevelését. A PSZ e célra mozgósítható anyagi és szellemi eszközeinek igénybevétele mellett meg kell találni az államilag finanszírozható költségeket is a pedagógusok továbbképzési rendszerébe való beillesztéssel. Az elsődleges célcsoport a települési érdekegyeztetésben meghatározó szerepet játszó tisztségviselők köre, valamint az utánpótlási kör (fiatalok). Ki kell dolgozni a fiatalok számára vonzó és elérhető képzési, utánpótlási-nevelési formákat, beleértve mindazt, ami az állami képzésből hasznosítható (pl. közoktatási vezető, humánszervező stb.).

KONSTRUKTÍV, SEGÍTŐ EGYÜTTMŰKÖDÉST A KÖZOKTATÁS MUNKÁLTATÓIVAL!

3.5. A szakszervezeti tagság szervezése, a jogalkalmazási, érdekegyeztetési gyakorlat szempontjából is fontos pozícióban vannak az intézményvezetők. Az ő bevonásuk, megnyerésük a szakszervezet számára rendkívül jelentős. Vezető munkájuk segítése, munkajogi képzésük szakszervezeti gondozása kulcs lehet ehhez. Ezért a PSZ-nek az intézményvezetőket megcélózva, a pedagógus-továbbképzési rendszerhez igazodó, abban elismert (akkreditált) képzési formát kell kidolgoznia, elsősorban a munka világával, a munkajoggal, a helyi érdekegyeztetéssel összefüggő ismeretek fejlesztésére.

Segíteni kell sajátos helyzetünkből (munkáltató-munkavállaló) következő gondjaik megoldását, a fenntartó önkormányzatokkal való kapcsolatokban, jogalkalmazási és szakmai kérdésekben egyaránt.

A PSZ-TAGOKNAK JÁRÓ SZOLGÁLTATÁSOK BŐVÍTÉSÉT!

3.6. Érdeünk, hogy a PSZ-tagságnak nyújtott szolgáltatások köre lehetőség szerint bővüljön. A hagyományos juttatások, segítségadás (jogi és szakmai segítség, képviselő, üdülés stb.) mellett meg kell találni a módot arra, hogy tovább gazdagodjanak a szolgáltatások, a tagság számára kedvezményeket nyújtó akciók. Egyértelművé kell tenni és tudatosítani, hogy ezek csak a PSZ-tagságnak járó szolgáltatások.

A KONFÖDERÁCIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSÉT, A KÖZSZOLGÁLATI ÉS AZ ÁGAZATI ÉRDEKEK KIEGYENSÚLYOZOTT KÉPVISELETÉT!

3.7. A Pedagógusok Szakszervezetének továbbra is meghatározó szerepet kell betöltenie a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának és az érdekegyeztetés munka-

vállalói oldalának tevékenységében. Ennek érdekében következetesebben kell élni a kezdeményezés lehetőségével, az ágazati és a konföderációs kommunikáció kiszélesítésével.

SZÉLES KÖRŰ KAPCSOLATRENDSZERT AZ EREDMÉNYESEBB ÉRDEKVÉDELEMÉRT!

3.8. Ki kell bővíteni a PSZ, valamint más érdekvédelmi és szakmai szervezetekkel való együttműködést. Szélesíteni kell a parlamenti pártokkal való kapcsolatot is. A helyi és országos tevékenységben tudatosabban kell alkalmazni az értékelést, a szakmailag megalapozott kritikát, a kezdeményezést és a lobbyzó módszereket.

NEMZETKÖZI ÖSSZEFOGÁSSAL NAGYOBB ESÉLYT A MUNKAVÁLLALÓI ÉRDEKEK ÉRVÉNYESÍTÉSÉHEZ AZ INTEGRÁCIÓS FOLYAMATBAN!

3.9. A Pedagógusok Szakszervezete az ezredforduló éveinek kiemelkedő tennivalói közé sorolja a magyarországi szakszervezeti mozgalom, a magyar munkavállalók, benne a közoktatásban foglalkoztatottak tudatos felkészülését az európai uniós csatlakozásra. Nemzetközi kapcsolatainkat, az Oktatási Internacionáléban való tagságunkat egyre szélesebb körben kell felhasználni a szervezett tapasztalatcsere, az integrációs törekvések összehangolása érdekében.

- Az Oktatási Internacionálé szakszervezet-politikai segítségét és anyagi támogatását egyaránt igényelni kell a csatlakozás előtt álló országok szorosabb együttműködéséhez, melynek célja az oktatási rendszerek, az érdekegyeztetés problémáinak, fejlesztési elképzeléseinek egyeztetése, összehangolása, együttes befolyásolása.

- Az Európai Unió közoktatási dokumentációit a magyar munkavállalók számára hozzáférhetővé kell tenni, igénybe véve az Internet-adta lehetőségeket.

Budapest, 1999. február 27.

KÖZLEMÉNY LAPUNKRÓL

A régi formában, de megváltozott tartalommal megjelenő Pedagógusok Lapját településenként minden alapszervezetünknek - a hírlevél korábbi címlistája alapján - ingyen megküldjük. A PSZ szervezetei tehát előfizetés nélkül kapják meg a lapot, mégpedig településenként egy címre postázva. Az egyes intézményekhez a PSZ települési szervezetei juttatják el.

Minthogy azonban számos önkormányzat, oktatási és kulturális intézmény, valamint egyéni érdeklődő is szeretne hozzájutni a PSZ sajtóorgánumához, ezt - előfizetés ellenében - eljuttatjuk hozzájuk.

Az évi előfizetési ár 2.400 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levelük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, fél oldalas 40.000, negyed oldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 30 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel.

Végül örömmel jegyezzük meg, hogy lapunk - amint az impresszumunkban is olvasható - már Internet címünkről Word 6.0 formátumban letölthető.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. A rádiókban, televíziókban elhangzottakat pedig felsorolásszerűen ismertetjük. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás, s az, hogy a rólunk kialakuló kép minél teljesebbé váljék.

NÉPSZAVA

(1999. II. 20.)

Országos demonstrációk indulnak márciusban

Tüntetések és sztrájkok jellemzik majd az idei márciust. Főleg a kormány bér- és finanszírozáspolitikájára vezethető vissza az az elégedetlenség, amely robbanással fenyeget a közsférában. Az alulfinanszírozott egészségügy, a komoly létszámleépítéssel fenyegetett belügy és az elégedetlen szociális területen dolgozók, úgy tűnik, nem látnak már sok esélyt a megbeszéléses rendezésre. Mindeközben a Munka törvénykönyvének tervezett módosítását nemzetközi szakszervezetek sem tartják szerencsésnek.

A magyar kormány sajnálni fogja, ha a jelenlegi tervek alapján módosítja a Munka törvénykönyvét - mondta *Bill Jordan*, a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének főtitkára (...), a tervezett módosítás sérti az eddig elért eredményeket és legalizálja a dolgozók elleni támadásokat.

(...) Tüntetésre készül a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) is. Végző döntés azonban az érdekvédelmi szervezet jövő hét végi kongresszusán várható - nyilatkozta lapunknak *Árok Antal*, a PSZ titkára. Egyelőre szünetelnek azok az egyeztetések, melyeket egy esetleges munkabeszüntetés idejére a még elégséges szolgáltatásokról folytatott a szakszervezet az oktatási tárccal. (...)

KÖZNEVELÉS

(1999. II. 26.)

Szakszervezetek a béremelésről

(...) Sok a félreértés - kezdte tájékoztatóját *Borbáth Gábor*, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) újonnan megválasztott főtitkára. (...) Helyi konfliktusokról, tiltakozó aláírásgyűjtésről számolt be. (...) A Pedagógusok Szakszervezete a tagjaitól kérde meg, hogy a tiltakozás milyen formáját válasszák a közoktatási közalkalmazottak. A PSZ tárgyalni akar, ám nem csupán a jelen helyzetről, hanem a következő három évről is. Bérben az *uniós ajánlás megközelítése* a cél - jelentette ki a főtitkár.

Varga László érdekvédelmi titkár egy felmérés előkészítéséről beszélt, amely révén a kettős finanszírozás következményeiről szeretne hiteles képet kapni a szakszervezet, mert az a feltevése, hogy hatalmas különbségek lehetnek fenntartók között. A kérdőív az 1998. és az 1999. évi állapotot veti össze az önkormányzatok éves költségvetése, a központi támogatás mértéke, a személyi jövedelemadó helyben maradó része, az oktatási intézmények költségvetése alapján. (...) Megígérte *Varga László*, hogy az eredményt az Oktatási Minisztérium rendelkezésére bocsátja (az ajánlatot a tárca örömmel fogadta), és megkapják az önkormányzati szövetségek.

Árok Antal titkár arra figyelmeztetett, mivel több helyen sztrájkhelyzet áll(hat) elő, szükség van az *elégséges szolgáltatásokról* szóló megállapodásra. (...) A PSZ és a szaktárca megállapodott az elégséges szolgáltatások köréről, amelyet e tájékoztatás időpontjában a minisztérium belső ügyintézője még nem hagyott jóvá. Miután megtörtént, nyilvánosságot kap az Oktatási Közlönyben, és ajánlásértékké bír a helyi megállapodásokhoz. (...)

Borbáth Gábor foglalkozott a diákok jogok érvényesüléséről szóló ombudsmani jelentéssel is. Súlyosnak találta, hogy a vizsgálódás figyelme nem terjedt ki a feltételekre és a körülményekre. Egyrészt arra az ellenséges társadalmi érzületre, amely az iskolákat itt-ott körülveszi; (...) Másrészt a körülményekhez tartoznak a pedagógusok munkafeltételei, amelyek viszont szorosan összefüggnek a finanszírozással, nevezetesen azzal, hogy a költségvetés belső arányaiban mind nagyobb értéket a bérek visznek el, annak ellenére, hogy *még mindig alacsonyok a pedagógusfizetések* (...)

MAGYAR HÍRLAP

(1999. II. 27.)

Ma döntenek a demonstrációról

Kétharmadoszá tenné a PSZ az oktatási törvényeket

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) mai kongresszusán dönt arról, hogy csatlakozik-e a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma által kezdeményezett országos demonstrációhoz. Az *összejövetelre* - ahol a pedagógusképviselőt elfogadja az idei évre szóló programját - hivatalos *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter is. A PSZ több törvény módosítását kezdeményezi.

A közalkalmazotti tanácsi választásokon legjobb eredménnyel szerepelt PSZ a tavaly novemberi vezetőváltás után ma folytatja kongresszusát. *Borbáth Gábor* (...) főtitkár a határozott és karakteres irányvonal folytatását ígérte, s leszögezte: az érdekvédelmi fordulatot akar elérni a közoktatásban. (...) A szakszervezet ezért három-négy évre szóló, többlépcsős felzárkóztató programot kíván a kormánnyal elfogadtatni annak érdekében, hogy a pedagógusfizetések - az EU-átlagnak megfelelően - érjék el az egy főre jutó GDP 1,4-1,5 százalékát. Ez jelenleg mindössze 0,7 százalékon áll. (...)

A főtitkár elmondta: kezdeményezni fogják az önkormányzati törvény módosítását, mivel a jelenlegi kettős finanszírozás miatt "elvész" a felelősség a kormány és az önkormányzatok között. (...)

Az ezredfordulót követően a jelenlegi 3,8 százalékos részesedés helyett a szakszervezet szeretné elérni, ha a GDP öt százalékát fordítaná a költségvetés a közoktatásra. (...)

A kormány egyeztetési gyakorlata kapcsán a főtitkár kifejtette: az érdekegyeztetés decentralizálásának, felhígításának vagyunk tanúi, miközben a társadalmi párbeszéd egyre alacsonyabb szinten folyik. Hozzátette: kilenc év alatt most fordul először elő, hogy nem született bérmegállapodás. (...) Az első komoly lépés, hogy a kormány további egyeztetésre visszakerít a parlamenttől a Munka törvénykönyvét és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényt. A tágabb körű konszenzus érdekében a PSZ kezdeményezi: az oktatási rendszert szabályozó törvényeket tegye az országgyűlés kétharmadoszá.

(1999. III. 1.)

Tömegek vonulhatnak a Parlamenthez

Hivatalosan kezdeményezi ma a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsának

(KIÉT) összehívását a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZE). Eközben akcióbizottságot alakítanak egy esetleges országos demonstráció előkészítésére.

A SZE kezdeményezi, hogy a közalkalmazotti tanácsi választások keddi hivatalos eredményhirdetését követően üljön össze a KIÉT, s a következő héten kezdődjenek meg a bértárgyalások - nyilatkozta lapunknak *Szabó Endre*, a SZE elnöke. (...)

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) küldöttgyűlése szombaton döntött arról, hogy a PSZ csatlakozik a SZE-nek a bértárgyalások azonnali felújítására tett javaslatához, illetve amennyiben azok nem vezetnek eredményre, a SZE március végére tervezett demonstrációjához.

(1999. III. 2.)

Sztrájkfenyegetés a béremelésekért

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZE) ügyvivő testülete a tagszervezetek részvételével akcióbizottságot alakított, hogy a kormánnyal tervezett bértárgyalások sikertelensége esetén rövid időn belül országos demonstrációt szervezzen. *Szabó Endre*, a SZE elnöke a Magyar Hírlap kérdésére hangsúlyozta, amennyiben a demonstráció nem lesz elegendő eszköz, az akcióbizottság sztrájkbizottsággá is alakulhat.

(...) A SZE ügyvivő testülete ugyanakkor felhívást intézett más szakszervezeti konföderációhoz, köztük az MSZOSZ-hez is, valamint nyugdíjas-érdekvédelmi szövetségekhez, hogy csatlakozzanak a demonstrációhoz.

(...) A SZE legnagyobb szervezete, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) tegnap megkezdte a bértárgyalást az Oktatási Minisztériummal, ám érdemleges eredményről egyelőre nem tudtak beszámolni. Megtűntük: a PSZ jövő héten hozza létre a demonstrációt előkészítő akcióbizottságot. (...)

NÉPSZABADSÁG

(1999. II. 27.)

Nem ez a harc lesz a végső

Kongresszusra készül a pedagógus-szakszervezet

A Pedagógusok Szakszervezete hét végi kongresszusán az érdekvédelmi keretprogramjáról döntenek a küldöttek. A tervezet szerint jelentősen növelni kell a közoktatás támogatását, a pedagógusok bérét pedig fel kell zárkóztatni az európai uniós fizetésekhez - nyilatkozta lapunknak *Borbáth Gábor*, a szakszervezet főtitkára.

A küldötteknek dönteniük kell arról, hogy milyen lépéseket tehet a szakszervezet a közoktatási dolgozók bérhelyzetének javításáért.

(...) A másik gond, hogy az önkormányzatok költségvetéséből származó forrásai mindössze 10 százalékkal nőttek, miközben a közalkalmazotti törvény kötelezővé teszi számukra a 16. szeptembertől pedig a 19 százalékos pedagógus-béremelések kifizetését.

(...) Az iskolai technikai dolgozók esetében még törvényi garancia sincs a béremelés végrehajtására, mindössze annyi történt, hogy a miniszter kijelentette: a 13 százalékos növekedéshez megvan a fedezet a normatívákban.

(...) A szakszervezet titkárságának javaslata szerint a PSZ-nek össze kell fognia a közalkalmazotti

zotti szféra egészével. A béremelésből ugyanis más területek kimaradtak, s az egységes fellépéssel - várhatóan egy márciusi tüntetéssel - talán ki lehetne kényszeríteni az idei 16 százalékos növekedést. (...)

- Nem ez a harc lesz a végső, mert a közalkalmazottak, köztük a közoktatási dolgozók egy hosszabb távra szóló megállapodásban érdekeltek - hangsúlyozta a főtitkár. (...)

(...) A PSZ szerint emelni kellene az állami szerepvállalás mértékét (jelenleg az összkidadások hatvan százalékát fedezik a központi költségvetésből), emellett törvényben kellene rögzíteni, hogy az önkormányzatok a normatív támogatást csak a meghatározott közoktatási célra használhatják fel.

A programtervezet szerint törekedni kell arra, hogy 2000 után a közoktatásra fordított támogatás elérje a nemzeti össztermék (GDP) 5 százalékát (jelenleg a részesedés 3,8 százalék). (...)

(...) A versenyszféra és az oktatási ágazat bérei közötti szakadékot nem lehet évenkénti néhány százalékos reálkereset-növekedéssel áthidalni. Ezért három-négy évre szóló, többlépcsős felzárkóztató programot kellene elfogadni, (...) A cél az, hogy a közoktatási átlagbér legalább 65-70 százaléka legyen az Európai Unió pedagógus-átlagkeresetének Magyarország csatlakozásának idején.

(1999. II. 27.)

Megszűnő iskolák, tiltakozó szülők és tanárok

A Pedagógusok Szakszervezete felméri az iskolák finanszírozási helyzetét, illetve azt, hogy hány településen tervezik intézmények bezárását, összevonását. Tudósítónk arról számoltak be, hogy több önkormányzat is iskolaracionalizálási program kidolgozására kényszerült szorult anyagi helyzetében. Az ésszerűsítés kárvallottjai - tanárok, diákok, szülők - többnyire élénken tiltakoznak a programok ellen.

(...) Borbáth Gábor főtitkár (...) hozzátette: várhatóan több városban is ehhez az eszközhöz kíván majd nyúlni a forráshiánnyal küzdő önkormányzat. A helyi iskolarendszer támogatásának megnyirbálása azonban csak álmegoldás, hiszen az amúgy is alacsony szintű finanszírozást még lehetetlenebb helyzetbe hozza. (...)

Miskolci tudósítónk arról tájékoztatott, hogy a helyi önkormányzat március elején dönt a hejőcsabai Mész utcai általános iskola bezárásáról. (...) A szülők, akik a tervről csupán a múlt héten értesültek, népszavazást szeretnének tartani az iskola ügyében, tiltakozó aláírásokat gyűjtenek, és nyílt levelet írtak a miskolci polgármesternek és az oktatási miniszternek is. (...)

Szegedi tudósítónk jelentése szerint nemrégiben aktivizált 400 millió forintnyi működési hitelt a szegedi önkormányzat. Az 1999-es költségvetésben is jelentős mértékű hiány mutatkozik. (...) Az új önkormányzat működése első hetétől megkezdte az oktatási intézmények leépítését. Az első ilyen ügy a Gutenberg János Általános Iskola bezárása körüli küzdelem volt. (...) Február folyamán nevezték meg a többi bezárandó intézményt: a Möricz Zsigmond Általános Iskolát, a Csongor Téri Általános Iskolát és Gimnáziumot, a Tisza Lajos Szakközépiskola Kollégiumát. Az Eötvös József Gimnázium jelenlegi épületéből a Csongor téri iskola épületébe költözik. A városban működő 20 óvodai körzetből 13 marad, 24 óvodai álláshely szűnik meg.

(...) Békéscsabai tudósítónk beszámolt arról, hogy a helyi képviselő-testület - az illetékes bizottságok ellenkezése és több oktatási intéz-

mény néma tüntetésének hatására - visszavonta tervét. (...)

Iskolabezárásra készülnek Komlón is - jelentette pécsi tudósítónk. A helyi önkormányzat a város hét általános iskolája közül egyet bezárni készül ebben az évben.

(1999. III. 1.)

A pedagógusok csatlakoznak a SZEK akcióbizottságához

(...) Borbáth Gábor főtitkár közölte: Ha az egyeztetések nem vezetnek eredményre, a PSZ egy március végén megrendezésre kerülő közös demonstráción is részt vesz.

A kongresszus küldöttei arról is határoztak, hogy szakszervezetük csatlakozik a tüntetést megszervező akcióbizottsághoz. A közalkalmazottak azt szeretnék, ha az idei évre egységes 16 százalékos béremelést sikerülne kiharcolniuk. Erre a célra felhasználható lenne a költségvetésben elkülönített tartalékkeret.

(...) a PSZ szerint el kell érni, hogy a közoktatási dolgozók átlagkeresete 20-30 százalékkal haladja meg a nemzetgazdasági átlagot. (Jelenleg tíz százalékkal alacsonyabb.)

A kongresszuson jelen volt Stark Antal, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára, aki bejelentette: a közoktatási törvény módosításának tervezete várhatóan március 16-án kerül a kormány és áprilisban a parlament elé. (...)

(1999. III. 6.)

Negyvennyolcmilliárdba kerülne a közoktatástörvény-módosítás

A közoktatási törvény módosításához kapcsolódó változások mintegy 48 milliárd forintos többletköltséget jelentenek majd - jelentette be Pokorni Zoltán oktatási miniszter tegnapi sajtótájékoztatóján. Hozzátette: a tervezet parlamenti vitájára várhatóan tavasszal, illetve nyár elején kerül sor.

A miniszter elmondta: a törvényt módosítás alapvető célja az esélyegyenlőség javítása, az oktatás minőségének garantálása, a képzés és nevelés egyensúlyának megerősítése, a korai pályaválasztás kényszerének megszüntetése, valamint a közoktatás finanszírozásának javítása. Az utóbbi feladathoz jövőre 31 milliárd forint többletköltségre lenne szükség. A törvényt módosítás szerint a közoktatás kétszatos finanszírozási rendszere megmaradna, azaz az állami normatívákat a fenntartók - többségükben önkormányzatok - egészítik ki. A jelenlegi hatvanszázalékos központi hozzájárulást azonban 2000-től nyolcvan százalékra kívánják emelni.

A tervezet szerint 23 éves korig a második szakképesítés megszerzése is ingyenes lesz. Ugyancsak lényeges változás a közoktatás tartalmi szabályozásának átalakítása. A Nemzeti alaptanterv mellett a különböző iskolatípusokra kerettanterveket dolgoznának ki az év végéig. 2000 szeptemberétől az iskolák még választhatnak, hogy a már meglévő helyi tantervük vagy pedig a kerettanterv alapján oktatnak, 2001 őszétől viszont már minden intézménynek kötelező lesz a központi dokumentumokhoz igazodni.

Az oktatási jogok biztosának hivatala - amely szintén szerepel a módosításban -, illetve a minőségbiztosítási rendszer központi szerve, az Országos Értékelési és Vizsgaközpont már idén szeptembertől megkezdte működését. A minőségfejlesztési stratégiát és a törvényt módosítási tervet minden iskolának elküldi a szaktárca.

MAGYAR NEMZET

(1999. III. 1.)

Ombudsman iskolai problémákra

Várhatóan március 16-án tárgyalja meg a kormány a közoktatási törvény tervezett módosítását, amit az Országgyűlés akár már májusban elfogadhat - jelentette ki Stark Antal, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) szombati, budapesti küldöttértekezletén. A tervezet szerint létrejön az oktatási biztos intézménye, ami a diákok, a pedagógusok és a szülők iskolai problémáit is orvosolja. (...)

Borbáth Gábor, a PSZ főtitkára lapunknak elmondta: a küldöttértekezlet elfogadta a szakszervezet programját, ami - egyebek mellett - az oktató-nevelő munka társadalmi jelentőségét elismerő, tisztességes megélhetést nyújtó béreket és az európai uniós normák alapján rendezett munkaügyi kapcsolatokat, érdekegyeztetést követel. A döntéshozó fórumon nem választottak társadalmi elnököt, mivel - információink szerint - sem a szakszervezet Pest megyei titkára, Molnár Tibor, sem pedig Szöllősi Istvánné nem kapta meg a jelöléshez szükséges támogatást.

VILÁGGAZDASÁG

(1999. III. 4.)

Centralizáltabb oktatás

A közoktatási törvény tervezett módosításai a centralizáltabb oktatáspolitikát vetítik előre. Erre utal a helyi tantervek részesedésének 20 százalékra csökkentése. Az Oktatási Minisztérium irányítási szerepét növeli, hogy a tervezet szerint az Országos Közoktatási Tanácsnak egyetértési joga lenne.

(...) A munkába az OM - egyebek mellett - a Nemzeti alaptanterv (NAT) átalakítása miatt fogott hozzá. A határidő szűkös, hiszen március közepéig a kormány elé akarják vinni a tervezetet. Ez is oka lehetett annak, hogy szakértők úgy látják: az anyag kidolgozását nem előzte meg szakmai vita.

(...) A Pedagógusok Szakszervezete titkára, Varga László vélekedése alapján figyelemre méltó, hogy a centrális elemek nőnek a tervezetben. Szerinte az oktatási miniszter több jogosítványt kap, miközben a kontroll kisebb lesz. Ezt jelzi, hogy az Országos Közoktatási Tanács egyetértési joga több helyen véleményezésre szűkül.

Varga kiemelte: a törvény minőségbiztosításról szóló passzusai forrásnövelés nélkül nem hoznak érdemi eredményt. Számítások szerint a központi költségvetés közoktatásra vonatkozó tételét 30 százalékkal kellene növelni. (...)

A minőségbiztosításra vonatkozóan a tervezet új intézményt állítana fel, amelyet a minisztérium hozna létre. Varga szerint a hivatal számos hatósági jogkört is kapna. Az azonban látható, hogy a törvény módosításának egésze az eddigi liberálisabb felfogású oktatásirányítás felől a centralizáltabb irányába mozdul el.

Televízió, rádió

Február 18-án az MR Pécsi Körzeti Stúdiója és a Városi Televízió vendége volt Borbáth Gábor főtitkár, február 24-én pedig a Magyar Televízió "Tükörkép" című műsorában nyilatkozott a NAT-ról. Február 27-én a Magyar Televízió Híradója és az RTL Klub számolt be - a főtitkár szavait idézve - a kongresszusról, majd február 28-án a Danubius Rádió sugárzott beszélgetést Árok Antal titkárral.

Válogatta: Juhász Olga

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának megállapításai az intézményátszervezéssel kapcsolatos döntésekkel összefüggő és a fenntartókat terhelő egyeztetési kötelezettségről

Az előző lapszámunkban már írtunk arról, hogy a fenntartó az oktatási intézmények átszervezését, megszüntetését megelőzően milyen egyeztetési, véleménykérelmi kötelezettség terheli. Ezt követően küldte meg az állampolgári jogok országgyűlési biztosára - egy korábbi beadványunkra - a Fővárosi Közgyűlés nagyszámú oktatási intézményt érintő szervezeti döntésének alkotmányos vizsgálatáról szóló jelentését. A jelentés megállapításai tanulságosak, és véleményünk szerint nagy jelentőségűek, éppen ezért kivonatossan közöljük. Egyúttal javasoljuk, hogy az - szükség esetén - a Pedagógusok Lapja 1999. 2. számában írottakkal együttesen hasznosítsák.

Az eljárás megindulása

Panaszos 1997. június 4-én a Fővárosi Közgyűlés azon határozatát sérelmezve fordult az Országgyűlési Biztosok Hivatalához, amellyel az a panaszos által vezetett szakközépiskolának egy másik iskolával való összevonásáról döntött, illetve a Közigazgatási Hivatalnak azon döntése miatt, amellyel a hivatal a sérelmezett határozatot törvénysértőnek minősítette ugyan, de annak semmiféle jogi következményét nem állapította meg. A panaszos a közgyűlési határozatot azért tartotta alkotmányos jogokat sértőnek, mert állítása szerint az önkormányzat a döntés meghozatala előtt nem tett eleget a jogszabály által előírt egyeztetési kötelezettségének, illetve az érintettek számára nem hagyott kellő felkészülési időt, ezenkívül a főváros a beadvány szerint nem rendelkezik a döntéshozatal feltételének minősülő fejlesztési tervvel.

Az ügyben a jogbiztonság, illetve a művelődéshez való jog sérelmének gyanúja miatt indult eljárás.

A megállapított tényállás

A Fővárosi Közgyűlés 1996. december 19-én fogadta el a "Javaslat a Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő szakközépiskolákban egyes szakmák nappali tagozatos képzésének koncentrációjáról" szóló előterjesztést. A közgyűlés 1755/1996. (XII. 19.) számú határozata foglalta magába a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Gimnázium összevonására vonatkozó döntést. A 1756/1996. (XII. 19.) számú fővárosi közgyűlési határozatban a közgyűlés felkérte a főpolgármestert és az oktatási bizottságot, hogy az 1755/1996. számú határozat 1. számú mellékletének V. pontjában foglaltaknak megfelelően a végrehajtásra vonatkozó részanyagokat 1997. július 31-ig terjessze a Fővárosi Közgyűlés elé. Az 1. számú melléklet V. pontja a következőket tartalmazta: A Than Károly Vegyipari Szakközépiskola épületében az Árpád fejedelem Úti Közgazdasági Szakközépiskola kiköltöztetésével megüresedett épületrészben a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképzőt helyezik el. Az előterjesztés határidőként 1998. július 31-ét jelölte meg. A döntéshozatás során a Főpolgármesteri Hivatal a közgyűlési előterjesztést minden érintett szervezetnek, így az iskolai érdekképviselői szervezeteknek is megküldte véleményezésre.

A Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottságának elnöke 1997. május 21-én kelt levelében arról tájékoztatta az oktatási bizottságot, hogy a közgyűlés által 1996. december 19-én elfogadott szakképzési koncepció végrehajtását meggyorsítják, így az átszervezéssel kapcsolatos konkrét javaslatanyagot már a közgyűlés 1997. júniusi ülésén előterjesztik.

1997. május 21-én a szakképzési koncepció által érintett iskolák vezetői, illetve a Főpolgármesteri Hivatal Oktatási Ügyosztályának vezetője és annak munkatársai megállapodtak abban, hogy elkészítik a munkaerő érintő változásokkal kapcsolatos pénzügyi táblázatokat, 1997. május 30-i határidővel javaslatot készítenek az összevonni tervezett iskolák szakmai programjára, 1997. június 30-i határidővel pedig elkészítik a költöztetési ütemtervet. Az oktatási ügyosztály vezetője felkérte a Than Károly szakközépiskola igazgatóját, hogy a Bolyai János szakközépiskola igazgatójával együttműködve készítsék el a költözés szakmai programját, illetve dolgozzák ki az átmeneti időre vonatkozó, 1998. augusztus 1-ig tartó két telephelyen működés feltételeit a két iskola pedagógiai programja alapján. (...)

1997. május 26-án kelt levelében az oktatási bizottság elnöke arról értesítette az érintett oktatási intézmények vezetőit, hogy a szakképzési koncepció végrehajtásának ütemezéséről szóló tájékoztatót az 1997. június 4-én tartott ülésen terjesztik a közgyűlés elé.

Az oktatási bizottság alosztályvezető-helyettese 1997. május 29-én kelt levelének mellékleteként küldte el a Bolyai szakközépiskola igazgatójának a jogutód szakközépiskola alapító okiratának módosítására vonatkozó tervezetét, amelyből közvetve kiderült, hogy a bizottság az alapító okirat módosítását már 1997-ben a közgyűlés elé kívánja terjeszteni. (...)

1997. június 4-én kelt levelében a Bolyai szakközépiskola igazgatója, iskolaszékének elnöke, illetve a közalkalmazotti tanácsának elnöke ismételt személyes meghallgatást kért a főpolgármester-helyettétől.

A Fővárosi Közgyűlés 1997. június 26-án tartott ülésén fogadta el a 902/1997. (VI. 26.) számú határozatát, amelyben többek között döntött arról, hogy nem fogadja el azt az előterjesztést, amely szerint a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképzőt már 1997. július 31-i hatállyal megszünteti mint önálló költségvetési intézményt, és a Than Károly Vegy-

ipari Szakközépiskola, Szakmunkásképző és Gimnáziumhoz mint jogutód intézményhez csatolja, valamint dönt 12 főt érintő létszámleépítésről.

Ugyancsak az 1997. június 26-án tartott ülésén fogadta el a Fővárosi Közgyűlés a 906/1997. (VI. 26.) számú határozatát, amelyben a következőkről döntött:

"A Fővárosi Közgyűlés pályázatot nyújt be a 902/1997. (VI. 26.) számú határozati javaslatához kapcsolódóan az előterjesztés 5. számú melléklete szerint a leépítésre kerülő 89 főre vonatkozóan 101.062 ezer Ft-nak a központi költségvetésből történő biztosítására. A felszabaduló személyi juttatási előirányzatok az oktatási ágazat közalkalmazotti keresetének növelésére történő felhasználását biztosítja. Felhatalmazza a főpolgármestert az igénybejelentés aláírására és benyújtására. Határidő: 1997. szeptember 1."

A közgyűlés 1997. június 26-án tartott ülésén fogadta el Budapest közoktatás-fejlesztési tervét.

1997. július 21-én kelt levelében az oktatási ügyosztály a következő tartalmú levelet küldte az átszervezés által érintett intézmények vezetőinek: *"Tájékoztatom, hogy az állami költségvetés egyszeri hozzájárulást biztosít a helyi önkormányzatoknak létszámcsökkentési döntéseik miatti kötelezettségeik teljesítéséhez. Ehhez azonban a fővárosi önkormányzatnak pályázatot kell benyújtania, amelyhez csatolni kell a következő dokumentumokat:*

- munkavállalói jogviszony megszüntetésével kapcsolatos, az érintett munkavállaló által is aláírt munkáltatói intézkedések másolati példányát;

- az 1997. évben megvalósuló munkaviszony-megszűnések egyszeri többletkiadásait tartalmazó, aláírt és lepecsételt táblázatot (ezt a táblázatot már korábban is benyújtották, de amennyiben időközben változás történt, az éppen aktuális adatokat kérjük megadni).

Mivel intézménye az átszervezés által érintett intézmények közé tartozik, kérem, hogy a megjelölt dokumentumokat 1997. augusztus 1-jén az oktatási ügyosztályhoz szíveskedjék eljuttatni." Az idézett levél a megjelölt dokumentumok megküldését csak abban az esetben kérte, ha a közgyűlés az 1997. VII. 31-ig ülésén az átszervezést jóváhagyja.

1997. június 30-án Budapest Közigazgatási Hivatalának vezetője arról tájékoztatta a panaszost, hogy a közigazgatási hivatal hatásköre nem terjed ki a mérlegeléssel hozott döntések célszerűségi, gazdaságossági szempontok szerinti vizsgálatára, ezért a határidő-módosítás indokoltságát sem vizsgálhatja. A közigazgatási hivatal vezetője ezen eljárási hiányosság miatt törvénységi jelzéssel élt a főjegyző felé.

Budapest Közigazgatási Hivatalának vezetője 1997. szeptember 17-én kelt levelében arról tájékoztatta az iskolaszék elnökét, hogy a fővárosi önkormányzat a döntés meghozatala előtt nem kezdeményezett tárgyalást az érdekegyeztető tanácsban, holott ez a közalkalmazottak jogállásáról szóló, 1992. évi XXXIII. törvénynek a csoportos létszámleépítésre vonatkozó, 1997. július 1-jén hatályba lépett rendelkezései értelmében törvényi kötelezettsége lett volna.

1997. június 3-án kelt levelében a Bolyai János szakközépiskola igazgatója arról értesítette az országgyűlési biztost, hogy tudomása szerint a Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottsága június 4-én tárgyalja azt az előterjesztést, amely az iskolaösszevonásra vonatkozó közgyűlési határozat hatályba lépésének időpontját 1998. szeptember 1. helyett 1997. szeptember 1-jén tervezi megállapítani. A főpolgármester-helyettesnek az országgyűlési biztoshoz küldött tájékoztató levelében megfogalmazott álláspontja szerint, mivel a közgyűlési alapszabály tekintetében a vélemények beszerzésére vonatkozó kötelezettségének az önkormányzat eleget tett, nincs törvényes akadálya annak, hogy az igazgatási és gazdasági összevonás korábbi időpontban valósuljon meg, a közgyűlésnek ugyanis joga van a határidő tekintetében határozatát alapos okkal módosítani. A főpolgármester-helyettétől kapott tájékoztatás szerint a határidő-módosítástól függetlenül az összevont oktatási intézmény az 1997/1998-as tanévben két telephelyen működik tovább. A Bolyai szakközépiskolában foglalkoztatott pedagógusok munkavégzésének helye nem változik.

A Fővárosi Közgyűlés 1997. július 31-i ülésén fogadta el az 1079/1997. (VII. 31.) számú határozatát, amely - a Fővárosi Közlönyből megállapíthatóan - a következőket tartalmazza: *"A Fővárosi Közgyűlés 1997. július 31-ével a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképzőt (Budapest, Markó utca 18-20.), mint önálló költségvetési intézményt az előterjesztés 2/12. sz. melléklete szerinti tartalommal megszünteti, és a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola, Szakmunkásképző és Gimnáziumhoz mint jogutód intézményhez integrálja, és dönt 12 fő létszámleépítéséről."*

Az ügy jogszabályi háttere

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

84. § (2) Az iskolaszék és a diákönkormányzat, szülői szervezet (közösség) jogainak megsértése esetén tizenöt napon belül a fenntartóhoz törvényességi kérelmet nyújthat be. A fenntartó döntése ellen - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - az (1) bekezdésben foglaltak szerint a bírósághoz lehet fordulni.

(3) Ha az (1)-(2) bekezdés szerinti döntést a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése) hozta, a megyei (fővárosi) közigazgatási hivatalnál törvényességi ellenőrzést lehet kezdeményezni.

A fenntartói irányításra vonatkozó 88. § (6), és 102. § (2) bekezdésben foglalt szabályokat előző lapszámunkban idéztük.

1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

A közigazgatási hivatal vezetője közvetlenül maga nem függesztheti fel a törvényt sértőnek tartott önkormányzati rendelet vagy határozat végrehajtását. Nem helyezheti hatályon kívül, nem semmisítheti meg az önkormányzat döntését. Törvényességi ellenőrzési jogköre nem a döntés előkészítésének jogszerűségére, hanem a már megszületett döntésre terjed ki (utólagos - a posteriori), és kizárólag figyelemfelhívásra vagy annak eredménytelensége esetén bírósági keresetindításra szorítkozik. Azt, hogy az önkormányzati rendelet vagy határozat törvényt sért-e vagy sem, végül az Alkotmánybíróság, illetőleg a bíróságok döntenek el. A hivatal törvényességi vizsgálata a mérlegeléssel hozott önkormányzati döntésnél is kizárólag a jogszerűsége irányulhat. Ez kizárja a határozat célszerűségére vonatkozó véleménynyilvánítást. Az ilyen szempontok mérlegelése a képviselő-testületre, közvetett módon pedig a választópolgárok megítélésére tartozik. Ha jogszabály mérlegelési szempontokat állapít meg, a döntés csak akkor válik törvényt sértővé, ha a döntéshozatali folyamatban mellőzték e szempontok figyelembevételét.

98. § (3) A közigazgatási hivatal vezetője törvényességi ellenőrzési jogkörében vizsgálja, hogy a helyi önkormányzat, a helyi kisebbségi, valamint kisebbségi települési önkormányzat

- a) szervezete, működése, döntéshozatali eljárása,
- b) döntései (rendelete, határozata)

(...) megfelel-e a jogszabályoknak.

99. § (1) A közigazgatási hivatal vezetője a törvényességi ellenőrzés körében - határidő tűzésével - felhívja az érintettet a törvényt sértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatal vezetőjét tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a közigazgatási hivatal vezetője kezdeményezheti:

- a) az Alkotmánybíróságnál a törvényt sértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;
- b) a törvényt sértő határozat bírósági felülvizsgálatát;
- c) a képviselő-testület összehívását a törvényt sértés megszüntetésére, a képviselő-testület tisztségviselője felelősségének megállapítását.

Az érintett alkotmányos jogok

Alkotmány 2. § (1) bekezdés: "A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam."

Alkotmány 70/F. §: "(1) A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot.

(2) A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg."

A művelődéshez való jog az állam olyan kultúrpolitikai törekvését, kötelezettségvállalását jelenti, amely az állampolgárok számára biztosítja a művelődés lehetőségét, sőt az állampolgárait ösztönzi tudásuk minél szélesebb körű fejlesztésére. A magyar Alkotmány által kifejezett rendelkezések azt a második világháború után megfogalmazódott gondolatot tükrözik, amely szerint a művelődés területén nem elég pusztán az államot korlátozó "tanszabadságot" deklarálni, hanem az állami cselekvésre vonatkozó igényt magában foglaló művelődési jogot is az Alkotmány rendelkezései közé kell sorolni.

Ezen érintett alkotmányos jog kapcsán tehát megállapítható, hogy annak érvényesüléséhez az állam aktív közreműködése szükséges.

A vizsgálat megállapításai

A vizsgálat elsősorban azoknak a kérdéseknek a megválaszolására irányult, hogy a sérelmezett önkormányzati döntést az országgyűlési biztos érdemi vizsgálat tárgyává teheti, vagy csak a döntés meghozatalának jogszerűségére és az Alkotmány rendelkezéseivel való összhangjára kérdezhet rá. Amint azt az OBH 3193/1997. számú ügy kapcsán már kifejtettük, az országgyűlési biztos a hatóságok tevékenysége, a hatályos magyar jogszabályok és az Alkotmány viszonyát vizsgálja, ezért a fenti kérdés megválaszolása a hatályos

jogi szabályozás jellegének tisztázása nélkül nem lehetséges. Az ügy jogszabályi hátterének tekinthető rendelkezések főleg *eljárás* jellegű szabályokat fogalmaznak meg az oktatási intézmények megszüntetésére, illetve átszervezésére vonatkozóan, a döntés *érdemére* vonatkozó szabályokat a jogalkotó úgy fogalmazta meg, hogy azok széles mérlegelési jogot biztosítanak a döntéshozónak. Az ilyen jellegű szabályozás nyilván azon a megfontoláson nyugszik, hogy az oktatási intézmények fenntartásának jelentős anyagi vonzata van, ezért az átszervezésre (megszüntetésre) vonatkozó döntésnél racionális költségvetési szempontokat is figyelembe kell venni. E szempontok mérlegelése pedig esetről esetre eltérő döntést eredményez - figyelembe véve a helyi viszonyokat -, így a jogalkotó a döntés érdemére vonatkozóan nem adhatott a mérlegelést kizáró szabályozást. Azok a szabályok tehát, amelyek az intézmény megszüntetésére, illetve átszervezésére vonatkoznak, a döntéshozó elé olyan korlátokat állítanak, amelyek a kiszámíthatóságot, a felkészülést szolgálják, vagyis végső soron a jogbiztonság tartalmi elemeiként funkcionálnak. Az előbbi megállapításokból az országgyűlési biztos vizsgálatára nézve az alábbi következtetések adódnak: a hatályos jogi szabályozás jellegének figyelembevétele mellett az országgyűlési biztos nem vizsgálhatta azokat a szempontokat, amelyeket az önkormányzat a döntés meghozatalánál mérlegelt, kizárólag a jogbiztonság elvét szolgálni hivatott eljárás jellegű rendelkezések betartását, illetve a döntés eredményét elemezhetette.

A vizsgálat során megállapítottam, hogy a Fővárosi Közgyűlés Budapest Főváros közoktatásfejlesztési tervét a közoktatási törvény rendelkezésében meghatározott határidőt túllépve fogadta el, azonban a fejlesztési terv részét képező szakképzési koncepció a törvény által meghatározott határidő leteltekor hatályban volt.

Megállapítottam, hogy a nevelési-oktatási intézmények átszervezésére vonatkozó közgyűlési alapszabályt megelőzően a törvény által megkívánt egyeztetéseket lefolytatták, a végrehajtás időpontjának módosítására vonatkozó döntés meghozatala előtt azonban ilyen egyeztetésre nem került sor. A közoktatási törvény 102. § (3) bekezdése helyes értelmezése szerint a fenntartónak nemcsak az alapszabályra vonatkozóan, hanem a közoktatási intézmény megszüntetésével, átszervezésével összefüggésben hozott valamennyi döntést megelőzően le kell folytatni a vélemények beszerzését célzó eljárást. A jogbiztonság alkotmányos alapelveinek része a hatályos jogszabályok jogalkalmazók általi betartásának kötelezettsége is. Amikor a fenntartó nem tett eleget a vélemények beszerzésére vonatkozó kötelezettségének a végrehajtás időpontjának módosítására vonatkozó döntés meghozatala előtt, alkotmányos jogokkal összefüggő visszasságot okozott a jogbiztonság vonatkozásában.

Az igazgatási és gazdasági összevonással egy jogutód szakközépiskola jött létre, a diákok tanulói jogviszonya fennmaradt. Az iskolaösszevonás tervezettnél korábbi megvalósítása nem okozott alkotmányos jogokkal összefüggő sérelmet a művelődéshez való jog vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy az országgyűlési biztos hatásköre az iskola fenntartó döntésének munkajogi jellegű elemeire, illetve ilyen jellegű következményeire nem terjed ki, a panasz ezen részeit érdemben nem vizsgálhatom. (...)

Kezdeményezés

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 21. §-a a következő rendelkezést tartalmazza:

"21. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alkotmányos jogokkal kapcsolatos visszasságot az előidéző szerv saját hatáskörében meg tudja szüntetni, az országgyűlési biztos kezdeményezheti az érintett szerv vezetőjénél a visszasság orvoslását. Az ilyen kezdeményezés rövid úton (távbeszélőn, szóban stb.) is történhet, ez esetben a kezdeményezés időpontját, módját és lényegét az ügyiraton kell rögzíteni.

(2) Az érintett szerv a kezdeményezés tekintetében kialakított érdemi állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről a kezdeményezés kézhezvételétől számított harminc napon belül tájékoztatja az országgyűlési biztost.

(3) Ha a megkeresett szerv a kezdeményezéssel nem ért egyet, a (2) bekezdésben megjelölt határidőn belül köteles azt véleményével ellátva felügyeleti szervéhez felterjeszteni. A felügyeleti szerv a felterjesztés kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles állásfoglalásáról, illetőleg a megtett intézkedésről az országgyűlési biztost értesíteni.

(4) A felügyeleti szerv, illetve az országgyűlési biztos további eljárása egyebekben a 20. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltak megfelelően irányadóak azzal, hogy az országgyűlési biztos arról értesíti a felügyeleti szervet, hogy a kezdeményezést változatlan vagy módosított formában ajánlasként tartja-e fenn."

A fenti rendelkezés alapján a megállapított alkotmányos jogokkal összefüggő visszasság jövőbeni elkerülése érdekében felkérem Budapest Főváros Főpolgármesterét, hívja fel a Fővárosi Közgyűlés figyelmét arra, hogy a közoktatási intézmények megszüntetésével, átszervezésével kapcsolatos valamennyi döntés előtt folytassa le a közoktatási törvény által előírt vélemények beszerzését célzó eljárást.

Kérjük a szakszervezeti tisztségviselőket, jelezzék, ha a fenntartói döntések nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak. Szakszervezetünk országos irodája ilyen megkeresés esetén közvetlen, személyes jogi segítséget is biztosít az érdekegyeztetéshez.

Budapest, 1999. március 4.

Dr. Seimeciné dr. Csordás Mária jogtanácsos, jogi szakértő

A KT-VÁLASZTÁSOK UTÁN

Az előző lapszámunkban ugyanezzel a címmel jelent meg egy értékelő írás. A lap már úton volt az alapszervezetekhez, amikor kiderült, hogy a Gazdasági Minisztérium számítógépe rosszul összegezte a jelentéseket, mivel a szavazatok összeszámlálásakor csak azokat a jelentéseket vette figyelembe, amelyek szakszervezetekre leadott szavazatokat is tartalmaztak. Így kimaradt több tízezer szavazat. A korrigált és most már végleges adatok március 2-án kerültek nyilvánosságra.

A módosított táblázatok lapunkban megtalálhatók. Aki összeveti a korábban közltekkel, tapasztalhatja a változásokat. Újraolvasva az akkor leírtakat, úgy véljük - az adatok változása ellenére -, a megállapítások most is vállalhatók. A lényeg változatlan! A Pedagógusok Szakszerveze-

te a közsféra legnagyobb támogatottságú szakszervezete (26,24%), az oktatási ágazat egyetlen reprezentatív szakszervezete (52,54%). A végleges és a korábbinál részletesebb adatsor most már a belső elemzéseket is lehetővé teszi. Nézzük meg, hogy az összességében elért 52% hogyan oszlik meg az egyes intézménytípusok között. Az általános iskolákban kaptuk a legtöbb szavazatot, több mint 43 ezret, és a támogatottságunk 57,97%. Az óvodák több mint 14 ezres szavazata 53,17%-os támogatottságot jelent. A középfokú oktatás területén azonban ez már jóval kisebb a KT-választás adatai szerint: a gimnáziumokban 45,14%, a szakközépiskolákban 41,02%, a szakmunkásképző iskolai oktatásban 39,09%. Ezek az adatok megmutatják az egyes területeken az erőnket, de a feladatainkat is. Elgondolkodtató a

nem szakszervezeti jelöltekre leadott több mint 34%-os szavazatarány is. Úgy gondoljuk, hogy az összességében számunkra kedvező eredmény ellenére minden területen van a munkánkban javítanivaló.

Elnézést kérünk az illetékesek nevében a hibáért. Remélhetően a számítógép nem "gondolja meg magát" újra, és ezek az adatok már véglegesek maradnak. Ettől függetlenül a teendőink adóttak. Ezt a kongresszusunk befejező szakasza csokorba is szedte. A dolgunk most: mindezt a lehető legmagasabb színvonalon megvalósítani. Reméljük és hisszük, hogy így lesz, és a következő KT-választások után ilyen vagy még jobb eredményekről adhatunk számot.

Varga László titkár

Közalkalmazotti tanácsi választások végeredménye (1998)

Oktatás főcsoport (közoktatás)

Konföderáció	Szakszervezet	Kapott szavazatok	Támogatottság %
1. SZE	Pedagógusok Szakszervezete	75 651,9	52,54
2. LIGA	Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete	6 860,3	4,76
3. MSZOSZ	Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet (koalíció)	3 379,7	2,34
4. ÉSZT	Agrár- és Kutatási Dolgozók Szakszervezete	1 847,1	1,28
5. SZE	Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete	665,8	0,46
6. SZE	Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezete	471,4	0,33
7. SZE	Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete	339,0	0,24
8. KESZOSZ	Pedagógusok Keresztény Szakszervezete	135,0	0,09
9. MSZOSZ	Szociális Területen Dolgozók Szakszervezete	81,6	0,06
10. MSZOSZ	Széchenyi I. Szakközépiskola Független Pedagógus Szakszervezete	75,7	0,05
11. MSZOSZ	Vasutas Szakszervezet	70,7	0,05
12. LIGA	Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete	68,0	0,05
13. MSZOSZ	Közlekedési Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége	67,8	0,05
14. Munkástanácsok	Keresztény Pedagógusok Szakszervezete	60,0	0,04
15. ÉSZT	Egészségügyben Dolgozók Szakszervezeteinek Bács-Kiskun Megyei Önálló Területi Szövetsége	54,7	0,04
16. LIGA	LIGA Vas- és Fémmipari Szövetség	38,6	0,03
17. MSZOSZ	Nyomdaipari Dolgozók Szakszervezete	32,2	0,02
18. LIGA	LIGA Egészségügyi Szövetség	32,0	0,02
19. MSZOSZ	Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége	24,0	0,02
20. MSZOSZ	Települési Ipari és Szolgáltatási Dolgozók Szakszervezete	21,3	0,01
21. Munkástanácsok	Munkástanácsok Pedagógus Ágazat	20,7	0,01
22. LIGA	Péterffy S. Általános Iskola Független Pedagógus Szakszervezete	17,7	0,01
23. Autonómok	Vegyipari Dolgozók Szakszervezete	15,3	0,01
24. SZE	Közügyteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete	13,4	0,01
25. MSZOSZ	Bőr- és Cipőipari Dolgozók Szakszervezete	12,0	0,01
26. SZE	Artistaművészek Szakszervezete	11,0	0,01
27. MSZOSZ	Kommunális Dolgozók Szakszervezete	10,7	0,01
28. LIGA	Pálóczi Horváth I. Szakközépiskola Oktatási Dolgozók Független Érdekvédelmi Szervezete	9,7	0,01
29. LIGA	Vármelléki Óvoda Független Pedagógus Szakszervezete	5,7	0,00
30.	Önálló alapszervezetek	241,6	0,17
31.	Nem szakszervezeti jelöltek	53 645,2	37,26
Összesen		143 979,5	100,0

Konföderációk szavazatai, támogatottsága

Konföderáció	Kapott szavazatok	Támogatottság %
1. Szakszervezetek Együttműködési Fóruma	148 252,7	51,04
2. Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés-Vízügyi Országos Szakszervezet koalíció	29 096,0	10,02
3. Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége	16 826,1	5,79
4. LIGA Szakszervezetek	11 653,4	4,01
5. Keresztény Szakszervezetek Országos Szövetsége	135,0	0,05
6. Autonóm Szakszervezetek Szövetsége	88,4	0,03
7. Munkástanácsok Országos Szövetsége	80,7	0,03
8. Szabad Szakszervezetek Demokrata Ligája	49,8	0,02
9. Konföderáción kívüliek (önálló alapszervezetek, ágazatok)	1 404,1	0,48
10. Nem szakszervezeti jelöltek	82 636,8	28,45
Összesen	290 434,7	100,00

TÜNTETÉS! TÜNTETÉS!

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE 1990-ben, 1993-ban, legutóbb pedig 1995-ben tüntetéssel adott nyomatékot követeléseinek.

Most a SZAKSZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSI FÓRUMÁNAK tagszervezeteivel közösen

1999. március 20-án, szombaton rendezünk

ORSZÁGOS TÜNTETÉST BUDAPESTEN, A PARLAMENT ELŐTT.

Gyülekezés: 9-10 óra között a Lánchíd pesti hídfőjénél, a Magyar Tudományos Akadémia székháza előtt, a Roosevelttérre vonulunk, ahol 11 órakor kezdődik a demonstráció központi rendezvénye. Megfogalmazzuk követeléseinket és petíciót nyújtunk át az Országgyűlés elnökének.

KÖVETELJÜK:

- A KÖZALKALMAZOTTI BÉRTÁBLA BEFAGYASZTÁSÁNAK MEGSZÜNTETÉSÉT!
- AZ OKTATÓ-NEVELŐMUNKA TÁRSADALMI JELENTŐSÉGÉT ELISMERŐ, TISZTESSÉGES MEGÉLHETÉST NYÚJTÓ BÉREKET! A KÖZOKTATÁS BÉREINEK FELZÁRKÓZTATÁSÁRA VONATKOZÓ KORMÁNYZATI PROGRAMOT!
- AZ ÁLLAM EGYETEMLEGES FELELŐSSÉGÉT KIFEJEZŐ, BÉR- ÉS MŰKÖDÉSI GARANCIÁT NYÚJTÓ OKTATÁSFINANSZÍROZÁST!
- SZAKMAI KONSZENZUSSAL KIALAKÍTOTT OKTATÁSPOLITIKÁT, HOSSZÚ TÁVON STABIL JOGI SZABÁLYOZÁST A KÖZOKTATÁSBAN!
- JOGBIZTONSÁGOT A MUNKAVÁLLALÓKNAK, RENDEZETT MUNKAÜGYI KAPCSOLATOKAT, ÉRDEKEGYEZTETÉST!

Kolléga! Közös tüntetésünkkel adjunk nyomatékot követeléseinknek, mutassunk példát a szolidaritásra, az érdekeink védelmére! Együtt tüntetnek velünk a *Belügyi Dolgozók Szakszervezetének*, a *Bölcsődei Dolgozók Szakszervezetének*, az *Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének*, a *Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének* és a *Művészeti Szakszervezetek Szövetségének* tagjai.

Részvételi szándékodat jelezd a PSZ helyi tisztségviselőjének, területi vezetőjének, hogy a közös utazást megszervezhessük.